

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

54. заседание

Срѣда, 19 февруарий 1941 г.

(Открито въ 16 ч. 55 м.).

Председателствувалъ подпредседателъ Никола Захариевъ. Секретари: Атанасъ Цвѣтковъ и Стефанъ Багриловъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Стр.

Стр.

Отпуски	1507
Законопроектъ	1507
Законодателно предложение	

Декларация за ненападение между България и Турция (Прочитане отъ м-ръ-председателя Б. Филовъ и допълнителни обяснения отъ сѣщия, че България нѣма намѣрение да застрашава когото и да било и че неизмѣнната основа на българската външна политика остава въздържане отъ всѣкакво нападение) 1508

По дневния редъ:

Предложения: 1. За разрешаване износа на около 80 тона стара медь, отпадъци, медни стружки и около 3.000 тона стари желязни траверси и стружки и пр. (Приемане)	1508
2. За продължаване срока по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., на Пловдивската митница. (Приемане)	1509
3. За одобрение XXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 8 февруарий 1941 г., протоколъ № 18 (Приемане)	1509
4. За разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока по временно вносна декларация № 323/1683, отъ 24 юний 1939 г., на Пловдивската митница. (Приемане)	1510
5. За разрешаване износа на нѣкои стоки. (Приемане)	1510

Отговоръ на питане отъ министър-председателя на питането на народния представителъ Б. Кисовъ, относно мѣрките, които правителството ще вземе за подпомагане пострадалото отъ последното наводнение свилеградско население

Председателствувалъ Никола Захариевъ: (Звъни) Прижтствуватъ необходимото число народни представители. Откривамъ заседанието.

(Отсѣствуватъ народнитѣ представители: Ангелъ Стояновъ, Борисъ Мончевъ, Борисъ Поповъ, Бѣлю Келешевъ, Жико Струнджевъ, Иванъ Петровъ Недѣлковъ, Илия Славковъ, Маринъ Грозевъ, Маринъ Тюнджиевъ, Николай Султановъ, д-ръ Николай Николаевъ, Симеонъ Кировъ и Таско Стоилковъ)

Председателството е разрешило отпускъ на следнитѣ г-да народни представители:

- Д-ръ Никола Минковъ — 1 день;
- Ангелъ Стояновъ — 1 день;
- Александъръ Радоловъ — 1 день;
- Иванъ Керемидчиевъ — день;
- Петъръ Марковъ — 1 день;

и отстранение периодичнитѣ наводнения въ бѣдеще на този градъ	1511
Говорили: Б. Кисовъ	1511
М-ръ-предс. Б. Филовъ	1511

Законопроекти: 1. За отпускане отъ Главната дирекция на строежитѣ на електрическата централа „Въча“ безлихвенъ заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. за постройка на далекопровода „Чу-рекъ—Сопотъ“ (Търво четене) 1512

Говорили: А. Сивиновъ 1513
М-ръ Д. Василевъ 1514

2. За сключване заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти при Българската земедѣлска и кооперативна банка, въ размѣръ на 84.500.000 л. (Първо и второ четене) 1515, 1516
3. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1941 бюджетна година въ размѣръ на 90.000.000 л. (Първо четене) 1517
Говорилъ Б. Алексиевъ. 1518
4. За Държавното желязнопѣтно училище (Първо четене) 1519
5. За Държавното телеграфошеско училище (Първо четене) 1521
6. За измѣнение на наредбата-законъ за търговията съ конопено и леново влакно и за закрила на мѣстното производство на конопа и лена (Първо и второ четене) 1522
Говорили: М. Ковачевъ 1523
Г. Кендеровъ 1523
Е. Екимовъ 1524
7. За измѣнение и допълнение на закона за стоковитѣ борси (Първо и второ четене) 1524, 1525

Дневенъ редъ за следващото заседание 1526

Симеонъ Кировъ — 2 дена;
Илия Славковъ — 2 дена;
Маринъ Тюнджиевъ — 3 дни;
Борисъ Поповъ — 4 дни, и
Иванъ Петровъ Недѣлковъ — 4 дни.

Постѣпили сѣ:

Отъ Министерството на правосѣдието — законопроектъ за уреждане недвижимата собственостъ въ земитѣ, присѣдинени къмъ царството 1913-1915 години.

Частно законодателно предложение отъ народния представителъ Димитъръ Андреевъ, подписано отъ нужното число народни представители, за даване месечна прибавка къмъ заплатата на подсекретаритѣ при апелативнитѣ сѣдилища.

Има думата г-нъ министър-председателъ.

Министър-председател Богданъ Филовъ: Г-да народни представители! Както ви е известно, завчера, на 17 т. м., въ Анкара бѣ подписана една обща турско-българска декларация. Тази декларация, която по взаимно съгласие бѣ обнародвана вчера въ Анкара и София, има следното съдържание: (Чете)

„Българското и турското правителства, следъ като констатираха постигнатитѣ щастливи резултати отъ размѣната на възгледи, къмъ каквато сѣ пристѣпвали досега на нѣколко пѣти, за да опредѣлятъ смисъла на външната имъ политика въ връзка съ тѣхнитѣ взаимни интереси, както и съ тѣхнитѣ общи цели да запазятъ непокътнато до-вѣрието и приятелството между дветѣ съседни страни;

Вѣрни на тѣхния пактъ за приятелство, който установява, че ще има ненакърненъ миръ и искрено и вѣрно приятелство между турската република и царство България;

Въ желанието си да продължатъ едно спрямо друго тая довѣрлива политика, която въ най-трудни моменти е послужила за осигуряване на мира и спокойствието, чрезъ взаимно зачитане на тѣхната сигурност;

Решиха да пристѣпятъ къмъ нова размѣна на възгледи подъ освѣтлението на събитията и се съгласиха върху следнитѣ констатации, безъ ущърбъ на тѣхнитѣ договорни задължения съ други страни:

Чл. 1. България и Турция считатъ за неизмѣнна основа на тѣхната външна политика въздържането отъ всѣко нападение.

Чл. 2. Дветѣ правителства сѣ въодушевени отъ най-приятелски намѣрения едно спрямо друго и сѣ решени да поддържатъ и развиятъ още повече взаимното довѣрие въ тѣхнитѣ добросъседски отношения.

Чл. 3. Дветѣ правителства заявяватъ, че сѣ готови да потвърдятъ сръдствата, които могатъ да дадатъ на търговския обменъ между дветѣ съседни страни максимума развитие, съвмѣстимъ съ тѣхната стопанска структура.

Чл. 4. Дветѣ правителства се надѣватъ, че печатътъ на дветѣ страни ще се вдъхновява въ своитѣ писания отъ взаимното приятелство и довѣрие, новото констатиране на които съставя предметъ на настоящата декларация“.

Вие знаете, г-да народни представители, че между Турция и България сѣ съществували винаги най-приятелски отношения, които бѣха потвърдени и въ 1925 г., когато бѣше подписанъ пактъ за приятелство между дветѣ страни. При тия отношения много естествено бѣше въ труднитѣ времена, които днесъ свѣтътъ преживява, дветѣ правителства да потвърдятъ наново начинътъ, за да изяснятъ своитѣ взаимни отношения. За тази целъ между тѣхъ се започнаха разговори, които се водѣха въ духъ на взаимно довѣрие и откровеност и които доведоха до обнародването на въпросната декларация.

Г-да народни представители! Отъ страна на българското правителство, азъ държа да подчертая предъ васъ дълбокото задоволство на всички ни за постигането на този щастливъ резултатъ.

Около тази декларация се правятъ разни и противоречиви коментари. За насъ е, обаче, важно преди всичко да подчертаемъ, че тя е едно ново доказателство за миролюбивата политика, която българското правителство води и която — държа да заявя това — то е решено да продължи и запазедъ. (Продължителни ржкоплѣскания и гласове „Браво!“)

Въ съгласие съ духа на тази декларация и текста на чл. 1 отъ нея, българското правителство заявява отново, че България нѣма намѣрение да застрашава когото и да било и че неизмѣнната основа на българската външна политика остава въздържането отъ всѣкакво нападение. (Продължителни ржкоплѣскания).

Азъ съмъ щастливъ да констатирамъ, че тази наша политика бѣ добре разбрана отъ правителството на турската република и че по такъвъ начинъ ние можахме да допринесемъ за затвърдяването на нашитѣ приятелски отношения.

Азъ не се съмнявамъ, г-да народни представители, че тази политика ще намѣри и пълното ваше одобрение. (Продължителни ржкоплѣскания).

Никола Мушановъ: Искамъ думата по тая декларация, г-не председателю.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Разисквания по декларациитѣ не се правятъ.

Никола Мушановъ: Г-да народни представители! . . .

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Разисквания не ставатъ, г-нъ Мушановъ.

Никола Мушановъ: Азъ искамъ да кажа нѣколко думи.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Ама декларацията се прочете и по нея разисквания не могатъ да ставатъ. Вие втора декларация нѣма да правите!

Никола Мушановъ: Става въпросъ за нашата външна политика. Какво друго е тая декларация?

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Минаваме на дневния редъ.

Никола Мушановъ: Съ тия пререкания отнехте повече време, г-не председателю. Досега азъ можехъ да свърша.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ Мушановъ! Разисквания не могатъ да ставатъ. Практиката е такава.

Никола Мушановъ: Искамъ да кажа следното. Добре прави г-нъ министър-председателъ, че прочете тая декларация, която е важенъ държавенъ актъ и особено въ сегашнитѣ времена е актъ отъ първа величина. Особено е важна констатацията, че външната политика на България е за мира, политика, която се възприема отъ всички ни. Самиятъ фактъ, че народното представителство посрещна тая декларация съ ржкоплѣскания, е ограденъ. Но азъ смѣтамъ, че тъй като сѣ много сериозни сегашнитѣ дни, г-нъ министър-председателъ ще трѣбва да се съгласи да се постави утре въ дневния редъ тая декларация, за да се изкажемъ всички по външната политика на страната.

Действително нѣма по-важенъ въпросъ отъ външната политика въ настоящия моментъ, и затова по тая декларация трѣбва да се изкажемъ. Въ интересъ на страната е да се изкажемъ ние, да каже думата си и правителството. Нѣма кой да е противъ мира нѣма кой да е противъ тая политика на правителството, както г-нъ министър-председателъ освѣтли въ неговата речъ при разискванията по бюджета.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Минаваме на дневния редъ.

Никола Мушановъ: Искамъ да знамъ какво ще каже г-нъ министър-председателъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Какво ще ви каже сега? Довечера, като се опредѣля дневниятъ редъ, ще решимъ.

Пристѣпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ

Одобрение на проекторешението за разрешаване износа на около 80 тона стара медъ, отпаднаци, медни стружки и около 3000 тона стари желѣза, желѣзни траверси и стружки и пр.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване износа на около 80 тона стара медъ, отпаднаци, медни стружки и около 3.000 тона стари желѣза, желѣзни траверси и стружки и пр.

Г-да народни представители! По докладъ на Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата, Министерскиятъ съветъ, съ VI-то си постановление, протоколъ № 186, отъ 31 октомври 1939 г., е одобрилъ да се разреши на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата да изнесе въ чужбина около 80 тона стара медъ, отпаднаци, медни стружки и около 3.000 тона стари желѣза, желѣзни траверси и стружки, срещу които да внесе нова медъ на прѣчки, на листа, медни ламарини и разни желѣза и желѣзни ламарини.

Старитъ медни и желъзни материали, които ще се изнесат, както и новитъ медни и желъзни материали, които ще се внесат, се освобождаватъ отъ заплащане на вносно мито и на всички други данъци, берии, такси и пр., които се събиратъ отъ митниците и други държавни учреждения и общини.

Въпросътъ трѣбва да бѣде разгледанъ и гласуванъ и отъ Народното събрание, поради което, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на около 80 тона стара медъ, отпадъци, медни стружки и около 3.000 тона стари желъза, желъзни траверси и стружки и пр.

Одобрява се следното:

Да се разреши на Главната дирекция на желъзниците и пристанищата да изнесе въ чужбина около 80 тона стара медъ, отпадъци, медни стружки и около 3.000 тона стари желъза, желъзни траверси и стружки, срещу които да внесе нова медъ на прѣти, на листа, медни ламарини и разни желъза и желъзни ламарини.

Старитъ медни и желъзни материали, които ще се изнесат, както и новитъ медни и желъзни материали, които ще се внесат, се освобождаватъ отъ заплащане на вносно мито и на всички други данъци, берии, такси и пр., които се събиратъ отъ митниците и други държавни учреждения и общини.

Замѣната ще се извърши по реда на чл. 120а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Отдаването на предприятието се възлага на комисията, назначена съ XIII-то постановление на Министерския съветъ, протоколъ № 158, отъ 26 октомврий 1939 г.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за разрешаване износа на около 80 тона стара медъ, отпадъци, медни стружки и около 3.000 тона стари желъза, желъзни траверси и стружки и пр., да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля да се съгласиете да прередиъмъ дневния редъ, като пристѣпимъ къмъ третата точка отъ дневния редъ:

Одобрение на проекторешението за продължаване срока по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., на Пловдивската митница.

Които сѣ съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за продължаване срока по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., на Пловдивската митница.

Г-да народни представители! Съ временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., фирмата „Чехословашка Колбенъ Данекъ“ — Прага, чрезъ своитъ представители М. Шишковъ & Д. Костовъ — София, е внесла временно презъ Пловдивската митница, съгласно чл. 208, пунктъ 1, отъ закона за митниците и наредбата-законъ за Пловдивския мостренъ панаиръ („Държавенъ вестникъ“, брой 80/12 априлъ 1938 г.), 22 каси съ разни машини и апарати, кгр. бруто 2.499, предназначени за излагане въ панаира, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането имъ отъ 3 месеца, който е изтекълъ на 3 августъ 1940 г.

Временно вносна декларация е подадена отъ името на панаирната управа, която е гарантирала и за митнитъ и други берии на машинитъ и апаратитъ, възлизащи на 86.000 л., обезпечени въ писмената гаранция, срещу депозитна квитанция № 572, отъ 3 май 1940 г.

Съ заявление вх. № 20467, отъ 14 септемврий 1940 г., подадено следъ срока, представителитъ въ София, като съобщаватъ, че временно внесениитъ машини и апарати сѣ възвръщати и че по нареждане отъ Прага сѣ останали въ митницата само каси № № 3446, 3447, 3453 и 70038, съдържащи единъ комплектъ зжболѣкарски апаратъ съ

принадлежноститъ, една машина за електрическа запойка и единъ електромоторъ, които ще бѣдатъ продадени на нѣкои държавни учреждения, молятъ, дадениятъ 3-месеченъ срокъ да се продължи до уреждане на формалноститъ по получаване разрешение отъ Българската народна банка, за вносъ.

За въпроснитъ четири каси е подадена вносна декларация № 2442, отъ 4 ноемврий 1940 г., отъ представителитъ на фирмата-изложителка, въ която е запазено право, съгласно чл. 126 отъ закона за митниците, че обявениитъ машини за електроспайка и принадлежности, описани по статии 11 до 14 включително и вложени въ каса № 70038, кгр. бруто 504, сѣ за нуждитъ на Министерството на войната, управление на трудовитъ войски, което се удостоверява отъ приложеното писмо № 5698, отъ 23 октомврий 1940 г., и молятъ, сѣшитъ да се освободятъ отъ заплащане вносно мито и други данъци и такси, а до представяне приемателенъ протоколъ да се освободятъ подъ депозитъ.

Това искане не е било удовлетворено, тъй като е отпавено до митницата следъ изтичане на първоначалния 3-месеченъ срокъ, даденъ по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г.

По поводъ на този отказъ, представителитъ сѣ отнесли до г-на директора на трудовитъ войски, който съ надпись № 290, отъ 24 януарий т. г., като съобщава, че въпросната машина и принадлежности сѣ закупени и приети на 18 декемврий 1940 г. отъ управлението на трудовитъ войски, като крайно необходими за сѣшитъ, моли, срокътъ по временната вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., да се продължи, за да могатъ да се възползуватъ отъ безмитния вносъ, указанъ въ чл. 12, буква „к“, отъ закона за митниците.

Горното като ви излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за продължаване срока по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г. на Пловдивската митница.

Одсѣрява се да се продължи до 1 априлъ 1941 г. дадениятъ първоначаленъ тримесеченъ срокъ за ликвидирание депозита по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., на Пловдивската митница, подадена отъ управлението на Пловдивския мостренъ панаиръ, относно машината за електрическа запойка и принадлежности, описани по статии 11 до 14 включително на вносна декларация № 2442, отъ 4 ноемврий 1940 г., на сѣщата митница, подадена отъ името на представителитъ на фирмата-изложителка „Чехословашка Колбенъ Данекъ“ — Прага — М. Шишковъ & Д. Костовъ, София, при условие, че въпросната машина и принадлежности бѣдатъ закупени отъ управлението на трудовитъ войски.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за продължаване срока по временно вносна декларация № 824/955, отъ 1 май 1940 г., на Пловдивската митница, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ:

Одобрение на проекторешението за одобрение XXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседание му на 8 февруарий 1941 г., протоколъ № 18, относно спогодбата между Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ и Българската земеделска и кооперативна банка за пренасяне писмовнитъ пратки на последната.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ решението за одобрение XXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му на 8 февруарий 1941 г., протоколъ № 18.

Г-да народни представители! Българската земеделска и кооперативна банка, като автономенъ институтъ въ страната, заплаща на общо основание всички такси за подадениитъ отъ нея пощенски пратки. Заплащането на тия такси

и в момента на подаването на пратките или по тримесечни кредитни смѣтки представлява неудобства и обременяване на службите, както за банката, така и за Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.

За опростотворяване начина на заплащане таксите на писмовните пратки и за избѣгване воденето на подробни смѣтки отъ двѣтъ учреждения, последните, отъ 1 януарий 1932 г., сключиха спогодба, основана върху статистически сведения за броя на пратките и следващите се такси, на което одобрена отъ Министерския съветъ и Народното събрание, съгласно която банката заплаща на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните сумата 1.000.000 л. годишно.

Следъ сливането на Българската земеделска банка съ Българската централна кооперативна банка, отъ 1 януарий 1935 г., бѣ сключена нова спогодба, като заплащаната сума бѣ увеличена на 1.150.000 л. годишно.

Понеже презъ 1940 г. е констатирано увеличение на писмовните пратки, подавани отъ централното управление, клоновете и агенциите на Българската земеделска и кооперативна банка, дължащо се и на откриването на нови клонове и агенции на същата банка въ присъединената територия на Южна Добруджа, между Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните и Българската земеделска и кооперативна банка се постигна споразумение, плащаната отъ банката сума да се увеличи, считано отъ 1 януарий 1941 г., съ 600.000 л., т. е. на 1.750.000 л. годишно. Тая сума представлява действителната такса на подаваните писмовни пратки.

Като се има предвидъ това, имамъ честь да помоля, г-да народни представители, да гласуватъ за одобрение на долуозначеното проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на железниците, пощите и телеграфите:
Д-ръ Ив. Горановъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение XXIII-то постановление на Министерския съветъ взето въ заседанието му отъ 8 февруарий 1941 г., протоколъ № 18.

Одобрява се XXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 8 февруарий 1941 г., протоколъ № 18, съ което се разрешава на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните да сключи спогодба съ Българската земеделска и кооперативна банка, щото последната да заплаща на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните една обща годишна сума отъ 1.750.000 (единъ милионъ седемстотинъ и петстотинъ хиляди) лева, представляващи таксите на подаваните отъ банката прати и препоръчани писмовни пратки.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за одобрение XXIII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 8 февруарий 1941 г., протоколъ № 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

Одобрене на проекторешението за разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока по временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г., на Пловдивската митница.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока по временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г. на Пловдивската митница.

Г-да народни представители! 1. Съ заявление вх. № 886, отъ 17 януарий т. г., Българското акционерно дружество за международни транспорти „Шенкеръ & с-ие“, София, моли да се разреши износътъ на чамови дъски, отъ които ще бъдатъ направени вътрешни капацити на вагоните, съ които се превозватъ транзитните зърнени храни, пристигащи отъ Съветска Русия въ Бургаското пристанище и предназначени за Германия.

Това искане дружеството основава на обстоятелството, че безъ въпросните вътрешни капацити, зърнените храни не могатъ да бъдатъ превозвани, тъй като същите се разлагаатъ отъ вагоните.

За проверка на това, управителятъ на Бургаската митница донася, какво превозването на въпросните зърнени храни, безъ разпиляване презъ време на транспорта, е възможно, само ако вагоните иматъ вътрешни капацити, за направата на които ще сѣ необходими около 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ.

2. Съ временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г., Марко Бѣлчевъ & с-ве, тютюноотърговци отъ гр. Пловдивъ, сѣ внесли временно презъ Пловдивската митница, съгласно чл. 208, пунктъ 2, отъ закона за митниците, 5924 броя боядисани ютени чулчета, предназначени за амбалиране мѣстни тютюни за износъ, съ първоначаленъ срокъ за възвръщането имъ отъ 18 месеца, който е изтекълъ на 24 декемврий 1940 г.

Отъ горните чулчета въ дадения срокъ сѣ изнасятъ презъ Драгоманската митница, като амбалажъ на мѣстни тютюни, 3599 броя, 755-400 кгр., и оставатъ за изнасяне още 2325 броя, 487-600 кгр.

Съ заявление вх. № 278, отъ 27 януарий т. г., отправено до Пловдивската митница и подадено следъ изтичане на първоначалния 18-месеченъ срокъ, вносителите, като съобщаватъ, че остатъкътъ отъ временно внесените чулчета, а именно броя 2325, не сѣ успѣли да изнасятъ поради стеснителни послѣдствата, като войната въ Европа, изчезването на повече отъ тютюневите пазари за българските тютюни, несигурните морски пътища и пр., както и отъ обстоятелството, че съ въпросните чулчета сѣ амбалирани единъ отъ най-скъпите сортове тютюни, предназначени за продажба въ Америка, молятъ, дадениятъ срокъ да се продължи до края на настоящата година, докогато се надѣватъ да могатъ да изнасятъ тия тютюни, а съ това и остатъка отъ чулчетата.

Горното като ви излагамъ, моля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на финансите: Д. Божимовъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока по временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г., на Пловдивската митница.

Одобрява се:

1. Да се разреши износътъ на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, въ видъ на вътрешни капацити на вагоните, съ които се превозватъ транзитни зърнени храни за Германия, и

2. Да се продължи до 31 декемврий 1941 г. дадениятъ първоначаленъ 18-месеченъ срокъ за изнасяне, като амбалажъ на мѣстни тютюни, и остатъка отъ ютените боядисани чулчета — 2325 броя, 487-600 кгр., внесени временно презъ Пловдивската митница по декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г., подадена отъ Марко Бѣлчевъ & с-ве, тютюноотърговци отъ гр. Пловдивъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока за временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г., на Пловдивската митница, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка пета отъ дневния редъ:

Одобрене на проекторешението за разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока по временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г., на Пловдивската митница.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване износа на 160 куб. метра дървенъ чамовъ материалъ, както и за продължаване срока по временно вносна декларация № 323/1683, отъ 23 юний 1939 г. на Пловдивската митница.

Г-да народни представители! 1. Съ писмо № 3540, отъ 18 януарий 1941 г., Дирекцията на външната търговия моли да се направятъ необходимите постѣпки за разрешаване на акционерно дружество „Гранитоидъ“ — София, да изнася за чужбина 23 кгр. монтажни металически инструменти.

Същият инструмент били внесени за монтиране на машините и пр. на електрическа централа „Каменица“, при условие, че след привършване на работата същите трябва да бъдат изнесени, понеже фирмата-изпълнител ги искала обратно.

2. Със писмо № 823, от 27 януарий 1941 г., Дирекцията на гражданската мобилизация при Министерството на войната моли да се разреши износът на 5.000 кгр. медни отпадъци (медни стружки и изрѣзки) за преработване срещу внос на около 10.000 метра черна медна жица за чуките на Държавната военна фабрика в Казанлък.

3. Със заявление от 27 януарий 1941 г., близки и роднини на българите, намиращи се в концентрационните лагери в Франция, молят да им се разреши да изнасят за Франция по 5 кгр. съестни продукти, като салам, кашкавал, наденици, масло, сланина, захар и пр., за чуждите на българите в тези лагери.

4. Със писмо № 3540, от 27 януарий 1941 г., Дирекцията на външната търговия моли да се направят постъпки за разрешаване на българската група на германската национал-социалистическа партия, да изнесе от страната за Германия 50.000 кгр. варива, 20.000 кгр. ориз, 10.000 кгр. грис и макарони, 30.000 кгр. сланина, 30.000 кгр. зеленчукови и месни консерви и 5.000 кгр. доматиено пюре.

Това като излагам, моля ви, г-да народни представители, да разгледате, и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министър на финансите: Д. Божилов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на някои стоки.

Одобрява се следното:

1. Да се разреши на акционерно дружество „Гранитид“ — София, да изнесе за чужбина 23 кгр. монтажни метални инструменти.

2. Да се разреши износът на 5.000 кгр. медни отпадъци (медни стружки и изрѣзки) за преработване, срещу внос на около 10.000 метра черна медна жица, за нуждите на Държавната военна фабрика в Казанлък.

3. Да се разреши износът на колетите от по 5 кгр., съдържащи салам, кашкавал, наденици, масло, сланина, захар и други хранителни продукти, предназначени за българите, намиращи се в концентрационните лагери в Франция.

За всеки от казаните лица може да се изнася месечно само по един колет от 5 кгр.

4. Да се разреши на българската група на германската национал-социалистическа партия да изнесе от страната за Германия 50.000 кгр. варива, 20.000 кгр. ориз, 10.000 кгр. грис и макарони, 30.000 кгр. сланина, 30.000 кгр. зеленчукови и месни консерви и 5.000 кгр. доматиено пюре.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат проекторешението за разрешаване износа на някои стоки, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Г-н министър-председателят е готов да отговори на питането на народния представител г-н Борис Кисов.

Има думата народният представител г-н Борис Кисов да прочете питането си.

Борис Кисов: (От трибуната. Чете) „Питане до г-на министър-председателя относно мърките, които правителството ще вземе за подпомагане пострадалото от последното наводнение свилеградско население и отстранение периодичните наводнения в бъдеще на този град.“

Г-не министър-председателю! Неволит, на които граничното свилеградско население е подложено от минали времена и до днес, са нескончаеми. След опожаряването на града от турците при тяхното нашествие в 1913 г., най-голямата беда остават все пак нескончаемите периодически наводнения на реките Марица и Канаклийска, които редовно два-три пъти годишно, начаяйки неизчислими пакости на населението, убиват в него куража и охотата към всеки стопански просперитет.

Вам е известно, че на 10 т. м., вследствие бързото топене на изобилно падналият сняг, съпроводено с двудневния пороев дъжд, водите на реките Марица и Канаклийска с бърза и неудържима сила залъха града Свиленград, като нанесоха неизброими щети на населението. Ръ продължение на 80 часа една трета от града остана

под водната стихия, която безмилостно рунеше постройките и отвлечаше всичко, каквото се изпърчваше на пътя ѝ. Шосето, свързващо града с гарата, не удържало силния напор на бурните води, на девет мѣста бѣ прекъснато, като преминаването бѣ възможно само съ понтоните на военните части, повикани въ помощ на населението. И, слава Богу, това именно прекъсване на шосето, отгдето наѣриха изходъ приходилите водни маси, спаси града отъ неминуемата още по-страшна катастрофа и издвигане всичкото население безъ остатък.

Г-не министър-председателю! Азъ не се наемамъ да правя и най-малкия онитъ, за да преламъ съ думи покъртителната картина, която градътъ представляваше при това изключително по своите разнѣи бедствие, защото това не се подава на никакво описание. Съ две думи само бихъ могълъ да кажа: засегнатото население остава безъ жилища, безъ покъщнина, безъ хранителни продукти и фуражъ за прекарване настъпилата зима. Необходимо е помощъ, помощъ ефикасна и незабавна.

Ако се предвиждатъ стотици милиони за благоустройствени нужди, целещи поддържането жизненитъ артерии на страната, ако се предвиждатъ стотици милиони за подобрене земеделското производство, за отводняване и напояване и редъ други мѣроприятия, имащи за цель осигуряване поминѣка и гарантиране сносния животъ на българина, позволявамъ си отъ името на систематически страдащото свилеградско население да помоля почитаемото правителство, следъ като даде належаната за случая помощъ за гарантиране и прѣкото упазване живота на това добродушно и безпретенциозно население, да отпусне необходимитъ срѣдства и вземе мѣрки за навременото отстранение причинитъ на периодическитъ наводнения на този градъ, а именно: премахване островитъ въ р. Марица, образувани около града и изпѣлващи коритото на реката, както и отвѣждане източно отъ града на реката Канакли, минаваща сега всрѣдъ града, подъ правъ ъгълъ, и вливаща се перпендикулярно въ Марица — една отъ главнитъ причини за насловяването на островитъ и заприщване течението на р. Марица.

Това искане е било много пѣти официално повдигнато отъ живо заинтересуваното и застрашено население, повдигнато е нѣколко пѣти и отъ мене, дори и писмено предъ Васъ, г-не министър-председателю, въ писмото ми отъ 5 октомври м. г., отправяно е билъ печатанъ апѣлъ още презъ 1937 г. отъ група граждани, въ който констатираше, че започнатото навремето отъ турската власть очевидно спасително за свилеградчани прочистване на Маричиното корито отъ изпѣлванитъ острови, за жалостъ било превъстановено следъ освобождението на града. Наистина, правени сѣ преди две години проучвания, но, за съжаление, до днесъ безрезультатни. Не се ли взематъ, обаче, тези мѣрки, нека бъдемъ готови да дочакваме все по-страшни, безспорно, съпроводени съ човѣшки жертви, наводнения, при които сумитъ, отпущани за подпомагане пострадалото население, сигурно далечъ ще надхвърлятъ тези, които биха се дали за предварителното отстранение на това зло.

Нека прибавя, че ако този пътъ, слава Богу, не се дадохъ човѣшки жертви, върѣки страхотния характеръ на наводнението, то се дължи на обстоятелството, че водите прииждаха презъ лѣна и предпредиеното своевременно население бърземе можа да напусне своите жилища, а най-вече дължи се на самообладанието и самоотвержеността на нашата храбра войска, офицери и войници, отъ която съ рискъ на живота си се хвърляха и непрестанно, газейки до гърди въ бурните води, извличаха отъ домовете изостаналитъ лѣна и недмгави старци върху своитъ благородни плещи. За тази неоценима помощъ, оказана отъ тези доблестни воители, отъ името на вѣчно признателното свилеградско гражданство, чрезъ представителя на нашата храбра войска — г-нъ военния министъръ, изказвамъ исканата безпредиана благодарностъ.

Прочее, азъ имамъ пълното убеждение, че Вие, г-не министър-председателю, който въ продължение на едногодишното възглавяване на българското правителство дадохте неоспорими доказателства по полагане извънредни грижи за всестранното обезпечаване благоденствието на българския народъ, не ще отминете безъ внимание и тази скромна, твърде основателна, молба на свилеградчани, чрезъ удовлетворението на която Вие ще гарантирате живота и спокойствието на това изстрадало гранично население, благодарността на което къмъ Васъ ще бъде безгранична.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-нъ министър-председателят.

Министър-председател Богданъ Филовъ: Г-да народни представители! Въпроситъ, които уважаемиятъ г-нь Борисъ Кисовъ повдига въ своето питане до мене относно мѣрките, които правителството ще вземе за подпомогане на пострадалото отъ последното наводнение свистенградско население и за отстранение въ бъдеще на периодичнитъ наводнения на този градъ, сѣ тѣсно свързани съ голѣмата проблема, която много отдавна занимава сериозно нашата общественост — проблемата за водостроителното дѣло въ страната. Запазването на нашитъ селища и на нашето земеделско производство отъ природни катастрофи, на които е изложена нашата страна — сушиитъ и голѣмитъ наводнения, е една задача, която е поставена доста гдвна, но по която започна да се работи програмно и системно едва въ последнитъ нѣколко години. Както ви е известно, за да се избѣгне безпрограмотно и хаотично строителство въ това отношение, Министерството на благоустройството, съвмѣстно съ Министерството на земедѣлието, презъ миналата 1940 г. изработи единъ петгодишенъ планъ за строежитъ въ областта на водитъ, чието изпълнение е предстоящо.

Г-да народни представители! Причинитъ за периодичнитъ заливания на селищата и крайбрѣжнитъ имоти по р. Марица въ срѣдното и долното ѣ течение сѣ твърде много. Тѣ сѣ: поройниятъ характеръ на притоцитъ на р. Марица, свличането на огромни количества нанои, реченицитъ язове, които въ миналото допринасяха за насипването на коритото съ пѣськъ и тлакъ, островитъ въ коритото на р. Марица, които въ по-голтмата си частъ сѣ частна собственост и биватъ укрепявани отъ собственицитъ имъ, чрезъ засаждане на върби, направа на плетилица и малки буни, съ цель да запазятъ имота отъ разрушителното действие на водата. Тѣзи острови, така залесени и укрепени, препятствуватъ свободното оттичане на високитъ води и ставатъ все по-голтми и по-голтми.

Отдѣлтъ за водитъ при Министерството на земедѣлнето и държавнитъ имоти досега е направилъ твърде много, за да подобри условията и за да създаде едно по-голтмо и улесняващо оттичане на високитъ води по коритото на р. Марица съ цель да запази крайбрѣжнитъ селища и имоти отъ заливания, както и за да създаде правилни и постоянни граници на водното течение. Така, отчуждени сѣ всички язове, на брой 81, по р. Марица, отъ Пловдивъ до границата; отчуждени сѣ всички острови отъ Пловдивъ до с. Райково, като една частъ отъ тѣхъ е вече разчистена; извършени сѣ вече на много мѣста корекционнитъ работи въ участъка на р. Марица отъ Пловдивъ до с. Райково, за който участъкъ има изготвени планове. За участъка отъ Симеоновградъ до границата досега сѣ отчуждени и премахнати само язоветъ.

За наводненieto, станало на 10 декември 1940 г. въ Свиленградъ, донесе, освенъ прииждаето на р. Марица, още и р. Канаклийска, която протича презъ града и се втича въ р. Марица почти срещу течението ѣ, което предизвика при високи води на р. Марица подприщване и влошаване на условията за оттичане на водитъ на Канаклийската рѣка.

За да се запазятъ за въ бъдеще селищата въ участъка на р. Марица отъ Симеоновградъ до границата и специално за упазване на Свиленградъ отъ наводнения, още презъ тази година ще се започне съ направа на нуждитъ геодезични снимки за корекцията на р. Канаклийска и отвѣждането ѣ източно отъ Свиленградъ, като въ кръга на възможноститъ се започнатъ въ близко бъдеще и строителнитъ работи. Ще се пристѣпнъ сжко къмъ извършване на снимкитъ и изготвяне на плановетъ за корекцията на р. Марица отъ надъ Симеоновградъ до границата.

Г-да народни представители! Относно мѣрките, които сѣ взети и ще се взематъ за облекчение на жителитъ отъ Свиленградъ и околнитъ села, сполетѣни отъ голѣмото нещастие поради катастрофалното наводнение, трѣбва да ви увѣря, че такива бѣха взети своевременно, като на пострадалитъ се отпустинаха, въ кръга на възможноститъ, необходимитъ помощи и се организира тѣхното разквартируване и прехоана.

Министерството на благоустройството направа веднага на самото мѣсто своитъ проучвания за възстановяване на повреденитъ отъ наводнението къщи, но, за съжаление, поради мжчното съхнене презъ зимата и нестроителния сезонъ, не бѣ възможно започването на самитъ строителни работи веднага. Това ще стане веднага съ идване на пролѣтътъ, когато въ едно много кратко време пострадалитъ жители ще могатъ да се настанятъ наново въ своитъ възстановени или новопостроени жилища. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-да народни представители! Моля да се съгласите, точки 6 и 7 отъ днев-

ния редъ да минатъ следъ точка 14. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Минаваме къмъ точка осма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за отпускане отъ Главната дирекция на строежитъ на електрическата централа „Вжча“ безлихвенъ заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. за постройка на далекопровода „Чурекъ-Сопотъ“.

Които сѣ съгласни да се прочете само законопроектътъ, безъ мотивитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Моля г-на секретаря да прочете само законопроекта.

Секретаръ Стефанъ Багриловъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ“

за отпускане отъ Главната дирекция на строежитъ на електрическата централа „Вжча“ безлихвенъ заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. за постройка на далекопровода „Чурекъ-Сопотъ“.

Чл. 1. Разрешава се на Главната дирекция на строежитъ, отдѣлъ нови желѣзнопѣтни линии, да отпусне на електрическата централа „Вжча“ безлихвенъ заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. за постройка на далекопровода „Чурекъ-Сопотъ“, при следнитъ условия:

а) Главната дирекция на строежитъ, отдѣлъ нови желѣзнопѣтни линии, ще авансира на електрическата централа „Вжча“ за смѣтка на заинтересуванитъ общини една сума отъ 3.400.000 л., която сума електрическата централа „Вжча“ ще върне обратно на отдѣла нови желѣзнопѣтни линии безлихвено въ продължение на 10 години, начиная отъ 1942 г., чрезъ равни годишни вноски, независимо отъ начина и размѣра, по който електрическата централа „Вжча“ ще събира тая сума отъ общинитъ.

б) Главната дирекция на строежитъ, отдѣлъ нови желѣзнопѣтни линии, ще авансира на електрическата централа „Вжча“ сумата 1.900.000 л., като безлихвенъ депозитъ срещу бъдещата консумация на енергия, нужна на сѣщия при строежа на желѣзнопѣтната линия „Горна-Малина-Сопотъ“. Ако следъ завършване строежа на желѣзнопѣтната линия би се оказало, че стойността на консумираната енергия е по-малка отъ 1.900.000 л., то електрическата централа „Вжча“ ще върне на отдѣла нови желѣзнопѣтни линии разликата.

Чл. 2. Отпускането на упоменатитъ въ чл. 1 суми ще става съ платежни заповѣди на името на електрическата централа „Вжча“ по искане на последната.

Чл. 3. Разпискитъ за получаване на сумитъ, както и всички книжа и смѣтки, свързани съ откритието, управлѣването и издѣлжаването на заема, се освобождаватъ отъ всѣкаквъ гербъ, данѣци, берни, такси и др.

(Ето мотивитъ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за отпускане безлихвенъ заемъ въ размѣръ 5.300.000 л. отъ Главната дирекция на строежитъ на електрическата централа „Вжча“ за постройка на далекопровода „Чурекъ-Сопотъ“.

Г-да народни представители! Съ настѣпването на строителния сезонъ презъ настоящата 1941 г. предстои да се започнатъ работитъ по пробиването на голѣмитъ тунели подъ Гълъбецъ и Козница по строящата се желѣзнопѣтна линия „Горна-Малина-Сопотъ“. За провеждането на тия строителни тунелни работи е необходима електрическа енергия за освѣтление и двигателна сила на разнитъ мотори, компресори, вентилатори и други машини. Ако Главната дирекция на строежитъ, отдѣлъ нови желѣзнопѣтни линии, би доставила необходимитъ агрегати за произвеждане на нуждната му електрическа енергия, ще трѣбва да инвестира само за инсталациитъ на тия центри около 6.600.000 л., която сума ще бѣде изнесена въ странство. Тѣй като електрификацията на селищата въ Срѣднотогорieto е възложена на електрическата централа „Вжча“, която за цельта ще използва излишната електрическа енергия на Столичната голѣма община, Главната дирекция на строежитъ влѣзе въ връзка съ централата „Вжча“ за ускоряване строежа на главния далекопроводъ „Чурекъ-Сопотъ“. При воденитъ съ централата „Вжча“ преговори се оказа, че както заинтересуванитъ общини, така и централата „Вжча“, не разполагатъ въ дадения моментъ съ необходимитъ за постройката на тоя далекопроводъ, на стойностъ около 7.800.000 л., срѣдства. Централата „Вжча“, обаче, е съгласна да пристѣпнъ веднага къмъ строежа на въпросния далекопроводъ и се ангажира съ доставката на необходимата на отдѣла нови

желѣзнопътни линии при строежа на тунелитѣ електрическа енергия, ако бѣде подпомогната отъ Главната дирекция на строежитѣ съ единъ безлихвенъ заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. при изложенитѣ въ приложения законопроектѣ условия.

Като се има предвидъ, че по тоя начинъ ще се даде възможностъ: а) да се електрифициратъ селищата въ Сръднотгорното и подпомагане стопанското и културното повдигане на тоя край; б) да се пласира излишната електрическа енергия на Столичната голѣма община и в) да се спести износътъ на чужда валута за доставката на машини и гориво за строежа и експлоатацията на две специални за строежа на тунелитѣ електрически централи, моля, г-да народни представители, да разгледате и приеми приложения законопроектъ за отпускане отъ Главната дирекция на строежитѣ на електрическа централа „Вжча“ безлихвенъ заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. за постройка на далекопровода „Чурекъ-Сопотъ“.

Гр. София, януарий 1941 г.

Министъръ на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството:
Инж. Д. Василевъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ангелъ Сивиновъ.

Ангелъ Сивиновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Внесениятъ отъ г-на министра на земедѣлието, общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството законопроектъ за отпускане безлихвенъ заемъ отъ 5.300.000 л. на централата „Вжча“ за направата на новъ далекопроводъ се посрѣща съ задоволство, защото той ще увеличи енергията на тая централа и ще може да задоволи нуждитѣ при построяката на желѣзнопътната линия Горна-Малина—Сопотъ.

Въ връзка съ това, обаче, искамъ да сподѣля съ васъ нѣколко мисли върху това предприятие, наречено „Вжча“, което се зачена въ порокъ, живѣе порочно и, предполагаемъ, ще умре въ порокъ.

Чрезъ измама и чрезъ неточни и неправилни изчисления, това предприятие въвѣдѣ Българската земедѣлска банка приблизително съ 700.000.000 л., и когато биде завършено и се поиска да бѣде използвано за производствени цели, трѣбва да ви съобща, че, освенъ енергията за осветляване на селата и на градоветѣ и нѣкъде за индустрията въ по-голѣмитѣ градове, това предприятие днесъ нѣма друга енергия да удовлетвори голѣмитѣ нужди на българското земедѣлие. Повече отъ 460 помпи, инсталирани съ частнитѣ сръдства на български стопани, които искатъ да напояватъ земята си, за да увеличатъ дохода отъ нея, стоятъ безъ енергия. Маса села, които сѣ заобиколени съ електрифицирани селища, стоятъ неелектрифицирани. И азъ бихъ зададѣ единъ въпросъ на г-нъ министъръ Василевъ: когато управлението на „Вжча“ съобщава на една община, че не може да намѣри 400 м. жица и другъ материалъ, за да скачи една помпа, когато „Вжча“ нѣма енергия за черпане на вода, откъде ще намѣри тя материали и енергия, за да може да задоволи нуждитѣ на строителната дирекция по строежа на тая нова желѣзнопътна линия, за която се отнася този законопроектъ?

Г-да народни представители! Въ миналото управлението на „Вжча“ бѣше смѣсено управление, съ делегатъ на правителството и съ нѣкакъвъ съветъ, избранъ отъ кооператоритѣ. По-късно, обаче, представителитѣ на кооперативния дѣловъ капиталъ бидоха изхвърлени, и днесъ въ управлението на „Вжча“ сѣ наредени по единъ чиновникъ отъ нѣколко министерства, неконтроирани отъ никого. Народното събрание не знае нищо отъ това, което става въ това предприятие, кждѣто сѣ хвърлени 700.000.000 л. на Българската земедѣлска банка, толкова необходими днесъ за земедѣлското стопанство. Ние не знаемъ, какво вършатъ и какво се мдрятъ тѣзи чиновници тамъ, които нѣматъ възможностъ да електрифициратъ едно малко селце, каквото е селцето Ахатово въ моята избирателна колегия, или които направиха въ Боянци електрическа мрежа само отъ единъ километъръ и половина, безъ да задоволятъ голѣмитѣ нужди на това селище.

Г-да народни представители! Заявявайки, че ще гласувамъ законопроекта, азъ бихъ поставилъ и една друга задача на г-нъ министъръ Василевъ: да проучи по кой пътъ и по каквъ начинъ може частъ по-скоро да се увеличи капацитетътъ на централата „Вжча“, което е много необходимо за колегията, която представлявамъ. Това най-добре ще засвидѣтелствуватъ моитѣ колеги отъ пловдивската областъ, които знаятъ, че тамъ има инсталирани маса електрически помпи за черпене на течаща и подпочвена вода за земедѣлското стопанство, но не могатъ да получатъ никаква енергия отъ „Вжча“.

Замисля се да се прави нѣкакъвъ далекопроводъ отъ Марино до Пловдивъ — една прекрасна идея — но азъ пъкъ ще кажа, ако ще трѣбва отъ Сопотъ до Чурекъ да се направи новъ далекопроводъ, нима не може да се завърши и единъ другъ далекопроводъ, чрезъ който да се склучи Софийската община, която има излишекъ отъ електрическа енергия, съ „Вжча“? Далекотпроводътъ на Софийската община е стигналъ до Ихтиманъ, а на „Вжча“ до Костенецъ-бана и остава едно разстояние отъ 7—8 километра. Този далекопроводъ, като се осъществи, ще може да се помогне на „Вжча“ да задоволи въ Пловдивската областъ голѣмата нужда отъ електрическа енергия за земедѣлието.

Петъръ Дограмаджиевъ: Тази енергия ще трѣбва за Северна България.

Ангелъ Сивиновъ: Азъ не съмъ техникъ, но азъ поставямъ задача на г-нъ министъръ Василевъ, който добре разбира тѣзи работи. Азъ не му вмѣнявамъ нищо въ укоръ или въ небрежностъ; азъ познавамъ, какво може министъръ Василевъ и го моля, заедно съ министъра на земедѣлието, който знае какво значи елитни култури и колко напояването е необходимо за нашето земедѣлие, да намѣри сръдства и да удовлетвори нуждата на земедѣлието отъ енергия. Благодарение на напояването, въ Пловдивската областъ днесъ се засѣватъ маса елитни култури, ксито създадоха действително икономически напредѣкъ, икономическа стабилностъ на нашитѣ земедѣлци тамъ и затова тамъ интересътъ къмъ електрическата енергия за земедѣлието е много повишенъ. Този е въпросътъ, който интересува масово нашето село, и затова трѣбва да намѣримъ сръдства да увеличимъ капацитета на енергията на „Вжча“, за да може да удовлетвори стопанскитѣ нужди. Не може да се остави тази задача на едно управление, въ което участвуватъ юристи, инженери и др., които, когато имъ се постави искането да се удовлетворятъ известни крещящи нужди на българското стопанство, вдигатъ рамене, подиграватъ се, смѣятъ се, не знаятъ какво да отговарятъ. Азъ се чудя, откъде ще намѣри сега министърътъ на благоустройството материалъ, когато на селото Селци и на Садово, които иматъ инсталирана помпа, за да напояватъ 1500 декара земя, и за доставката и монтирането на която хората сѣ платили 1.600.000 л.; „Вжча“ казва: нѣмаме нито енергия, нѣмаме нито медна жица, за да ви поведе линия до тази помпа. Може ли така небрежно да се отнасяме къмъ нуждитѣ на селското население днесъ, когато всички говоримъ за интензивно земедѣлие и за напояване, чрезъ което ще увеличимъ дохода отъ единица площъ?

Азъ повдигамъ въпроса много сериозно, безъ да искамъ да виня никого. Миналата година една специална комисиия отъ компетентни хора обхоли района на „Вжча“, състави протоколъ, и азъ не бѣхъ честитъ да ми се даде единъ отговоръ, било отъ Министерството на благоустройството, било отъ Министерството на земедѣлието, какво е направено по протокола на тая комисиия. Не е тамъ въпросътъ, г-нъ Дограмаджиевъ, че ние можемъ да поставимъ на преценка дейността на единъ министъръ. Азъ съмъ по-приятелъ отъ Васъ на министъръ Василевъ и познавамъ какво може той, какво знае и какво е направилъ за нашата техника. Азъ съмъ го препорѣчалъ въ много предприятия за техническо лице. Но азъ Ви говоря, че нуждитѣ на българското земедѣлие не могатъ да търпятъ отлагане. Не може въ единъ моментъ на остъа нужда за вода, ние да пускаме водата да отива въ Турция, и нашето земедѣлие да го оставимъ на произвола на съдбата — ако дойде дѣждъ, да жънемъ плодове.

И затова азъ моля да се намѣриятъ начини и сръдства за увеличаване енергията на централата „Вжча“, така необходимата за нашето земедѣлие въ Пазарджишко, Пловдивско, Асеновградско, Борисовградско и навсѣкѣде въ Тракия. Трѣбва да се намѣриятъ сръдства, начини и възможности за удовлетворяването на тази жизнена нужда — всѣки да може да се ползува отъ вода за своето стопанство — а не нейното удовлетворение да се отлага съ години, както досега е минало времето напраздно само въ проучивания.

Г-да народни представители! За бюрократизма който съществува въ „Вжча“, сега не искамъ да давамъ подробности. Това ще направя въ специаленъ докладъ до министра на благоустройството и до министра на земедѣлието. Но въ този редъ на мисли азъ трѣбва да кажа, че стопанскитѣ министерства трѣбва да се активизиратъ малко повече. Трѣбва на чиновницитѣ да се поставятъ ясни и

конкретни задачи и министрите трябва да поискат тези задачи да бъдат реализирани. Аз не мога да не призная, че бившият министър на земеделието г-н Багрянов разрови доста много проблеми на нашето земеделие — неговият заместник е тоже човекът, който познава добре българското земеделие — но трябва да заявя, че помощниците му не се вдъхновяваха от импулса и от мерака, с които Багрянов беше поставил разрешението на някои проблеми на нашето земеделие. Аз ви уверявам, че и днешният министър на земеделието, ако не стегне своята администрация, за която аз съм се борил да бъде ценена и поставена по-добре от всички други администрации, които имаме, няма да пожне и той успехи в задоволяването на разрастналите нужди на българското земеделие, от което черпи цялата държава. За много от нуждите на нашето селско стопанство — не за нуждите на едно селище, а за масовите нужди на цели области — съм правил доклади и не съм получил нито един отговор от тези господа, които управляват „Вжча“. Мога да ви кажа следното нещо. Една депутация пред представителя на Министерството на земеделието в Садово на 24 май 1940 г. представила искания във връзка с маса нужди на селското стопанство. Там този представител, упълномощен вярно от самия министър, даде декларации, които задоволиха всички, но по изложението, които се дадоха на този представител, не се направи нищо. Аз лично, който получих по един препис от тези изложения, изложих нуждите по отделни министерства и дори по отделни отделения, направих съответните доклади, аргументирах ги, посочих на средствата и на възможностите, как може да се помогне на някои села да активизират земеделието, защото там има и вода, и климат за вирене на елитни култури. В Асеновградска околия, например, само черен пипер не се ражда; всички други култури там вирят. Г-н Багрянов сложи една енергична резолюция на всичките тия доклади, които аз направих: „Бързо. Да се вземат мерки да се удовлетвори“. Но, г-да, и до този момент — ето вече една година ще стане — от началниците на отделенията, които божем с помощници на министъра на земеделието, аз не видях да бъде удовлетворена нито една от тия нужди, които изтъквах в докладите.

Редица години ние предвиждаме маса кредити за заслони, за да можем да увеличим нашето скотовъдство, което, поради липса на мери, намалява твърде много, особено в Родопската област. Заслоните могат да се направят от дъски и капаци. Когато Родопите са изпълни с гатери, дъски и капаци могат да се вземат от всъжде. Десет пъти съм повдигал този въпрос, десет пъти съм подавал изложения на министъра на земеделието да бъде удовлетворена тая нужда. На маса поляни хубаво, сочно сено в голми количества стои затъпкано, става на тор; поради липса на пшеница това сено не може да се пренесе в селищата. Хората желаят да се направят тия заслони, за да могат овците им да изядат сено на поляните. Няма да коства това, слава Богу, нито милиарди, нито милиони! Касае се за някакви десетки хиляди лева.

И аз много моля министъра на земеделието той въпрос за заслоните в Родопския край да го вземе със сърдце и да поиска от съответния специалист в министерството да го разреши. Ако струваше милиони и милиарди, уверявам ви, г-да народни представители, че при днешното положение нямаме да правя въпрос за това. Но това е дребно нещо, което може да се направи с малко пари и да се остави в печателението, че и за тия хора в Родопите се полагат грижи така, както се полагат за работничеството, за което се създадох социални закони, които дадох бързи и ефикасни резултати, за които резултати се поздравява социалната политика на правителството и дейността на Народното събрание.

Аз не съм доволен от грижите, които се полагат за българското земеделско стопанство, защото мудноста е извършено много голяма. И новият министър на земеделието ще има една голяма заслуга, ако завърши всичките започнати мероприятия и ония, които той ще направи, че е необходимо да се вземат и, особено, ако може по някакъв начин да активизира администрацията в своето министерство. За нея ние направихме всичко, каквото тя искаше. Колкото дирекции искаха, толкова ги направихме; колкото отделения искаха, толкова ги направихме. Въобще, увеличихме бюджета на Министерството на земеделието доста много. И аз го моля особено да влезе във връзка с Министерството на благоустройството и да разреши въпроса за електрическата енергия, която е

много нужна за нашето земеделско стопанство, което се модернизира и активизира повече, отколкото се надяват нашите агрономи. Нека да се реши този въпрос, защото ние губим милиони приходи ежегодно от това, че не можем да наредим служителите да дадат онова, което нашият селянин чака.

Още миналата година аз направих въпрос в бюджетарната комисия за доставката на няколко сонди за изследване на почвени води. И министърът на финансите, и министърът на земеделието се съгласиха, отпуснаха кредити, но отделенията за водите и до днес днешен не е доставило тия сонди, за да може да се направят опити в някои села за увеличение на водата, за да може да се напоя по-голяма площ земя.

Повдигам тия въпроси, без да искам да обвинявам някому вина по тях, като се надявам, че новият министър на земеделието и министърът на благоустройството ще се споразумят по тях и ще видят как да ги разрешат. Аз имам уверенията на г-н министър Василев, че ще започне да се прави един далекопровод от Марино до Пловдив. Но, г-да, кога ще се направи? Нека потърсим най-напред възможности да удовлетворим такива малки нужди, каквато е тая, да се построи далекопровод Чурек—Сопот с 5.300.000 л., с което не само да се задоволи една нужда на Дирекцията за строежите, но и да се електрифицират маса села. Също с малко средства може да стане това, — което казах на г-на министъра преди малко, когато обмисляхме мисли с него. Аз съм убеден, че министърът на земеделието ще намбри в своя бюджет средства да помогне на г-на министъра на благоустройството да се направят и други малки далекопроводи.

Софийската община има маса енергия, която стои не използвана. „Гранитонд“ има също много енергия. Ние сме се уловили за „Вжча“! „Вжча“ няма енергия. Не може нито нови агрегати да постави, нито да разшири мрежата си. Селото Ахатово, например, е платило още преди 8 години на „Вжча“, за да бъде електрифицирано и още не е електрифицирано. И когато завчера аз поставих на „Вжча“ въпроса: защо не го електрифицирате и с това да дадете възможност да се използва енергията в земеделието, защото там става всичко, каквото се посее, отговориха ми: „Нямаме материал, а най-вече нямаме енергия“. Е, г-да 700 милиона и повече се хвърлиха в това предприятие и да се остави толкова безконтролно! Аз познавам хората, които го ръководят сега. Ако няма една здрава ръка, ако не се намеси министърът на благоустройството, аз ви уверявам, че това предприятие не само всяка година ще отбелязва дефицит, но не знаем дали няма да спре да задоволява тия голми стопански нужди, за които държавата даде близу 700.000.000 л.

С тия бележки аз одобрявам този законопроект. Считаю, че трябва да отправим една похвала към г-на министъра на благоустройството за него. Но аз го моля да внесе още един-два такива законопроекта, за да можем да увеличим енергията на „Вжча“, която да даде достатъчно енергия на нашето земеделие, с което ще може да се увеличи доходността на селото и да се зари.

Без да правя каквито и да е упреци, констатирам само, че правителството, особено по отношение на социалните грижи за работничеството, направи много нещо, съществено, пълно и бързо, докато за нашето земеделие то работи много мудо. Ние трябва да удовлетворим нуждите на българското земеделие, на което единствено днес се крепи нашият търговски баланс. Днес изнасяме в странство единствено произведенията на българското земеделие.

С тия думи аз приключвам и се надявам, че г-н министърът на земеделието и г-н министърът на благоустройството ще вземат акт от моята молба и от моите бележки, които направих тук, за да уредят въпроса за „Вжча“. Като се удовлетворяват известни малки нужди, ще се получат грамадни резултати от българското земеделско стопанство.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-н министърът на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Министър Димитър Василев: Г-да народни представители! Изслушах г-на Сивинова и по повод на това, което той каза, искам да ви дам някои осветления, за да ви се изясни още повече въпросът за постройката на далекопровода „Чурек—Сопот“, както и въпросът

за състоянието, въ което днес се намира пловдивската електрификационна област, която е дадена на електрическата централа „Въча“.

Далекопроводът „Чурекъ—Сопотъ“ има задачата да даде възможност на Дирекцията на строежите, специално на отдела за нови железнопътни линии, да построи по един по-бърз, по-ефикасен, по-рационален начин железнопътната линия „Горна-Малина—Сопотъ“. Една част от тая линия ще бъде прокарана въ тунели, около 14 км., които сж най-трудната и най-скъпата част от железнопътната линия. Предвид на това, че поотделно тунелите сж извънредно дълги — най-дългият тунел е близу 6 км. — явява се необходимост да имаме тамъ непрекъснато по-голямо количество енергия. Ако ние искаме по другъ начинъ да имаме енергия за постройка на тия тунели, би следвало да построимъ една специална силова централа, която да обслужва строежа на линията. Обаче това би струвало много повече пари и, от друга страна, не би ползувало цялото стопанство въ долината между Сръдна-гора и Балкана.

Ако прокараме далекопровода Чурекъ—Сопотъ, ние ще имаме не само енергия за пробиването на тѣзи тунели и извършването на други съоръжения по новата железнопътна линия, но също така ще дадемъ възможност да се електрифицира цялѣятъ този край между Балкана и Сръдна-гора и по този начинъ да се подпомогне и самото народно стопанство. Този е задачата на строежа на далекопровода Чурекъ—Сопотъ. Азъ смѣтамъ, че средъ това никой не може да се обяви. Също така и народниятъ представителъ г-нъ Сивиновъ не се обяви срещу постройката на този далекопроводъ.

Г-нъ Сивиновъ повдигна въпроса за електрическата централа „Въча“, въ връзка съ строежа на този далекопроводъ. Азъ мога да ви увѣря, че правителството отъ миналата година полага особени грижи за увеличаване енергията въ пловдивската електрификационна област. Вѣрно е, че тази електрификационна област гладува, жадува за електрическа енергия. Още миналата година вие си спомняте, че азъ пакъ, или г-нъ министъръ Божиловъ — че мога да си спомня — внесохъ законопроектъ за гласуване на 60.000.000 л. за постройката на далекопровода Марийно—Пловдивъ. Съ тѣзи 60 милиона лѣва, които гласувахте миналата година, ние преследваме тѣкмо тѣзи, което иска г-нъ Сивиновъ — да увеличимъ електрическата енергия въ Пловдивската електрификационна област. Само че г-нъ Сивиновъ много бърза. Това не е тѣй лека работа; да се гласува кредитъ, да се обяви трѣгъ, да се утвърди трѣгътъ и да почнешъ строежа на далекопровода. Това изисква много време, това иска една година, година и половина време. Но въ това време, обаче, ние пакъ направихме нѣщо, за да дадемъ енергия на ония стопански предприятия, които се образуваха тамъ, и главно за напояването на Маришката долина.

Комисията, за която спомена г-нъ Сивиновъ, бѣше назначена отъ менъ по негово искане и по искане на нѣколко души народни представители. Тя отиде на самото мѣсто и, следъ като анкетира начина, по който се плаща електрическата енергия отъ „Въча“, мога да отбѣля надъ 1.000 киловатчаса отъ енергията за домакински нужди и да я прехвърля за стопански нужди, като се раздаде на различни помпени станции и дру и предприятия, които използватъ енергията за стопански цели. Това, обаче, е капка въ морето предъ ония нарастващи нужди на пловдивската електрификационна област, които всѣки день виждаме предъ очите си. Грѣшката бѣше, че действително ние нѣмахме досега една система за електрификацията на страната. Ние нѣмахме до днесъ електрификационенъ планъ на България. За да се създадѣше този електрификационенъ планъ, бѣше потребно доста време, за да се събератъ всички ония технически и стопански данни за електропроизводството, за консумация и т. н., които да могатъ да се дадатъ на самите проектантѣ, и тѣ да съставятъ възъ основа на тия данни проекта за електрификацията на цяла България. Тази работа се нареди въ Министерството на благоустройството миналата пролѣтъ. Събраха се материалитъ и презъ май месецъ, ако се не лъжа, ние обявихме конкурсъ за изработването на генералния проектъ за електрификацията на България. Изработиха се проектопланове и на 1 февруарий т. г. ние получихме 11 проекта за електрификацията на България. Наредихъ журито да работи денемъ и нощемъ, но до 15 мартъ да представи своя окончателенъ протоколъ, съ който ще определятъ кой проектъ трѣбва да бѣде възприетъ, така да се каже, за бъдещата електрификация на България.

Сега г-нъ Сивиновъ казва: „Ние можемъ веднага да се прехвърлимъ, вмѣсто да строимъ този далекопроводъ, или, като строимъ този далекопроводъ Чурекъ—Сопотъ, да работимъ и другъ далекопроводъ“. Тази работа, г-да, не е тѣй лесна. Преди всичко, това е въпросъ на оразмѣряване пилонитъ, въпросъ до оразмѣряване на самите далекопроводи, на жиците и т. н. Ние не можемъ по една тѣсна трѣбичка да пренесемъ вода, която да отива до Пловдивъ, когато тя нѣма капацитетъ да прокара тая вода до тамъ. Същото нѣщо е и съ електрическата енергия. Не може по единъ далекопроводъ, който не е димансионирани, не е оразмѣренъ, да пустнемъ електрическа енергия по него и да искаме да я изкара до Пловдивъ, когато тя не може да отиде до Ихтиманъ. Даденъ далекопроводъ може да преведе единъ минимумъ електрическа енергия, и по-нататѣкъ нищо не може да се преведе.

Следователно, сега, когато имаме генераленъ планъ за електрификацията на Северна България, ние ще можемъ навсѣкѣ, при строго опредѣлена система, да работимъ така, както трѣбва, безъ да правимъ грѣшкитъ, които на много мѣста досега сж направени.

Но независимо отъ това, освенъ този общъ електрификационенъ планъ, както ви казахъ, съ 60-милионния кредитъ, който миналата година гласувахте за усиляване на енергията въ пловдивската електрификационна област, ние направихме нужното: изработиха се планове за централата при Марийно—Раковски. Тя имаше известна електрическа енергия въ излишекъ и една частъ отъ нея ще се предаде на Раковски, а друга частъ ще се предаде на Габрово и Горна-Орѣховица. Ние обявихме трѣга за доставката на агрегати за Марийно. Трѣгътъ едва сега се приключи, даже за нѣколко части още не е приключенъ. Също така се обяви трѣгътъ за постройката на далекопровода Марийно—Пловдивъ. Обаче, поради психологически причини — защото ние мѣтко можемъ да се приспособимъ къмъ новитъ обстоятелства на живота — управителниятъ съветъ на минитъ „Перникъ“ не се реши отъ началото да позволи постройката на далекопровода по ценитъ, които се получиха. Намѣриха ги високи и т. н. Най-сетне се дойде до споразумение между фирмитъ, които оферираха, и минитъ „Перникъ“, и постройката на далекопровода е възложена.

За голямо нещастие, пакъ по сѣщитъ психологически причини, управлението на минитъ „Перникъ“ не се е решило да възложи на сѣщата фирма и доставката на жицата, предвидъ на това, че съ 10-15 л. жицата да струва по-скѣпо. По поводъ на това Министерскиятъ съветъ се занима отново съ този въпросъ, и като счете, че разликата не е много голяма и за да не се изложимъ на риска да построимъ само пилонитъ, а да нѣмаме жици, Министерскиятъ съветъ даде съгласие на г-нъ министъръ Загоровъ да влѣзе отново въ връзка съ управителния съветъ на минитъ „Перникъ“ и да му внуши, че ще се направи грѣшка, ако се отхвърли трѣгътъ за меднитъ жици. Защото, ако остане сами да ги търсимъ, едва ли бѣхме могли да ги намѣримъ и може да останемъ само съ пилони, безъ жици. Но този въпросъ, така или иначе, ще бѣде разрешенъ. Значи, не се е стояло въ това отношение съ скръстенъ ръце, а се е работило. А че не сме могли да направимъ тая работа веднага, то е, защото такива предприятия изискватъ известенъ срокъ, за да се свършатъ.

Независимо отъ това, започнатъ е единъ баражъ при водоземането на самата вода на електрическата централа „Въча“, който ще съблѣе около 100.000 кубически метра вода, които даватъ едно 24-часово изравняване на воднитъ количества за производството на електрическа енергия. Този баражъ се работи и съ него ние ще можемъ да увеличимъ до известна степенъ електрическата енергия въ пловдивската електрификационна област.

Що се отнася до самото управление, до самия обликъ на електрическата централа „Въча“, като предприятие, и азъ съмъ съгласенъ, че действително, следъ като държавата е дала повече отъ 750.000.000 л. за това предприятие, а то притежава само 30.000.000 л. дълъвъ капиталъ, действително, държавата ще трѣбва да го откупи и превърне въ държавно предприятие. И следъ това, по единъ по-плановъ начинъ, това предприятие може да работи въ пловдивската електрификационна област, като се включи въ общата държавна мрежа, която азъ смѣтамъ, че следъ 3-4 години ще се наложи. Нѣма да имаме отделни области на „Въча“, на „Перникъ“, а ще имаме една обща държавна мрежа, ще имаме една обща електрификационна мрежа въ България, която ще се управлява отъ едно мѣсто централно, системно и тѣй, както трѣбва. („Браво!“ Ръкоплѣскания).

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за отпускане отъ Главната дирекция на строежите на електрическата централа „Вжча“ безлихвен заемъ въ размѣръ на 5.300.000 л. за постройка на далекпровода „Чурекъ—Сопотъ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка девета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за сключване на заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти при Българската земеделска и кооперативна банка въ размѣръ на 84.250.000 л.

Г-да народни представители! Понеже законопроектътъ е дълъгъ, моля, да се прочетатъ само мотивитъ къмъ него. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафайловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за сключване на заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти при Българската земеделска и кооперативна банка, въ размѣръ 84.250.000 л.

Г-да народни представители! Съгласно чл. 9 отъ закона за разпространяване въ страната конската раса „Нониусъ“ и за учредяване на военни депа за отглеждане млади кончета отъ расата „Нониусъ“ и други раси, разрешава се на Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти да сключатъ при Българската земеделска и кооперативна банка заемъ въ размѣръ на 84.250.000 л. за извършване мѣроприятия, предвидени въ буква „г“ на същия членъ отъ закона.

Въ текста на този членъ отъ закона не сж указани, обаче, подробноститъ по сключването на заема, както и за разпределението му между двѣтъ министерства, което следва да се уреди отдѣлно по установения за тия случаи редъ.

Отъ друга страна, Българската земеделска и кооперативна банка държи, щото тоя заемъ да бѣде поставенъ при ония общи условия, при които тя само може да отпусна заеми на държавата, съ огледъ на нейното финансово положение.

Това налага, въпросниятъ заемъ, който по начало е вече разрешенъ отъ Камарата, съ приемането на горния законъ да бѣде уреденъ въ неговитъ подробности съ специаленъ законъ, какъвто представлява настоящиятъ законопроектъ.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на финанситъ: **Д. Божиловъ**.

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за сключване на заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти при Българската земеделска и кооперативна банка въ размѣръ на 84.250.000 л.

Чл. 1. Въ изпълнение на закона за разпространяване въ страната конската раса „Нониусъ“ и за учредяване военни депа за отглеждане млади кончета отъ расата „Нониусъ“ и други раси и въ съгласие съ чл. 9 отъ същия законъ, разрешава се на Министерството на войната и на Министерството на земедѣлието и държавните имоти да сключатъ, а на Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне на поменатитъ министерства заемъ въ размѣръ на 84.250.000 л.

Заемътъ ще бѣде използванъ изключително за целигъ, посочени въ чл. 9, буква „г“, отъ горесцитирания законъ, като Министерството на войната ще използва 73.250.000 л., а Министерството на земедѣлието и държавните имоти 11.000.000 л. отъ заема при следнитъ условия:

а) Българската земеделска и кооперативна банка ще открие текущи смѣтки на Министерството на войната и на Министерството на земедѣлието и държавните имоти и при поискване отъ последнитъ ще внася по смѣтката имъ въ Българската народна банка отдѣлни частични суми, не по-малки отъ 1.000.000 л. до размѣра на пълната сума на заема, споредъ разпределението му между двѣтъ министерства. Последната частична сума отъ заема трѣбва да се изтегли най-късно до 31 декемврий 1944 г.;

б) Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти ще плащатъ върху частичнитъ суми годишна лихва, равна на скontoвия про-

центъ на Българската народна банка, увеличенъ съ 1, считано отъ деня на изтеглянето имъ.

Лихвитъ по текущитъ смѣтки се капитализиратъ шестмесечно.

За изтегленитъ суми, увеличени съ лихвитъ, Българската земеделска и кооперативна банка получава отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти бонове въ купюри по указание на банката, издадени съ тримесечни падежи, които ще се подновяватъ редовно до замѣняването имъ съ облигации;

в) на 31 декемврий 1944 г. изтегленитъ 84.250.000 л., увеличени съ изтеклитъ лихви върху отдѣлитъ частични суми, капитализирани шестмесечно, се превръщатъ въ облигационенъ заемъ, платимъ въ срокъ отъ 20 години, съ годишна лихва, равна на скontoвия процентъ на Българската народна банка, увеличенъ съ 1, платима въ края на всѣко шестмесечие, срещу купони съ падежи 30 юний и 30 декемврий всѣка година.

Падежътъ на първия купонъ е на 30 юний 1945 г.

За тая целъ ще се издадатъ облигации на приноситель отъ по 1.000.000 л. всѣка, като за останалитъ суми по-малки отъ 1.000.000 л. до покриване на общата сума на заема ще се издадатъ облигации отъ по 100.000 л., а оказалата се по-малка сума отъ 100.000 л. ще бѣде платена на Българската земеделска и кооперативна банка въ брой.

Тия облигации ще се предадатъ на Българската земеделска и кооперативна банка срещу представяне на издаденитъ ѝ дотогава бонове.

Чл. 2. Облигациитъ ще съдържатъ главнитъ постановления на настоящия законъ и за частята отъ заема за Министерството на войната ще носятъ факсимиланитъ подписи на министъра на войната и на главния директоръ на държавнитъ и гарантинитъ отъ държавата дългове, скрепени съ саморъченъ подписъ на представителъ на същото министерство, а за частята отъ заема за Министерството на земедѣлието и държавните имоти — факсимиланитъ подписи на министъра на земедѣлието и държавните имоти и на главния директоръ на държавнитъ и гарантинитъ отъ държавата дългове, скрепени съ саморъченъ подписъ на представителъ на това министерство.

Чл. 3. Погасяването на облигациитъ ще се извършва шестмесечно въ срокъ отъ 20 години, на 30 юний и на 30 декемврий всѣка година, по реда на нумерата на облигациитъ, споредъ една таблица, отпечатана на гърба имъ, съдържаща приблизително равни шестмесечни вноски за погашението и лихвата.

Първото погашение ще се извърши на 30 юний 1945 г.

Чл. 4. Купонитъ съ изтекълъ падежъ и подлежащитъ на погашение облигации се изплащатъ отъ Българската народна банка. Изплащането на облигациитъ става едновременно съ съответния настѣпнитъ купонъ.

Представенитъ за изплащане облигации трѣбва да бѣдатъ придружени съ всички купони, падежътъ на които не е настѣпилъ на опредѣлената за плащане дата; стойността на непредставенитъ купони се спада отъ капитала, който следва да се плати на приносителя.

За службата по заема Българската народна банка получава комисиона $\frac{1}{4}\%$ върху номиналната стойностъ на изплатенитъ облигации и $\frac{1}{2}\%$ върху изплатенитъ купони съ изтекълъ срокъ.

Чл. 5. Необходимитъ кредити за изплащане лихвитъ и погашенията, включително и комисионата на Българската народна банка, по частята отъ заема за Министерството на войната се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на същото министерство, а по частята отъ заема за Министерството на земедѣлието и държавните имоти — въ бюджета на това министерство.

Чл. 6. Облигациитъ се освобождаватъ отъ всѣкакви сегашни и бѣдещи държавни данъци, такси, берии, гербовъ налогъ и др., а лихвитъ отъ тѣхъ — отъ прѣжитъ данъци на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, както и отъ всички други сегашни и бѣдещи данъци и гербовъ налогъ.

Освобождаватъ се отъ всѣкакъвъ гербовъ, данъци, такси, берии и др. всички книжа и смѣтки, свързани съ откриването, упражняването и издѣлването на заема.

Чл. 7. Неиздѣлнитъ въ погашение облигации се приематъ по номиналната имъ стойностъ за залогъ и гаранция, съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Чл. 8. Непредставенитъ за изплащане купони въ продължение на 5 години отъ деня на падежа имъ се покриватъ съ давностъ въ полза на Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти. Тоя срокъ за облигациитъ, изплащането на които е настѣпило, е 15 години.)

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ на първо четене законопроекта за сключване на заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти при Българската земедѣлска и кооперативна банка въ размѣръ 84.250.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Предлагамъ спешностъ.

Председателстващ Никола Захариев: Г-нъ министърътъ на финанситѣ предлага законопроекта, по спешностъ, да се приеме и на второ четене.

Конто приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за сключване на заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти при Българската земедѣлска и кооперативна банка въ размѣръ на 84.250.000 л.

Чл. 1. Въ изпълнение на закона за разпространяване въ страната конската раса „Нониусъ“ и за учредяване воежни депа за доотглеждане млади кончета отъ расата „Нониусъ“ и други раси и въ съгласие съ чл. 9 отъ сѣщия законъ, разрешава се на Министерството на войната и на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти да сключатъ, а на Българската земедѣлска и кооперативна банка да отпусне на поменатитѣ министерства заемъ въ размѣръ на 84.250.000 л.

Заемътъ ще бѣде използванъ изключително за целитѣ, посочени въ чл. 9, буква „г“, отъ горесцитирания законъ, като Министерството на войната ще използва 73.250.000 л., а Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти 11.000.000 л. отъ заема при следнитѣ условия:

а) Българската земедѣлска и кооперативна банка ще открие текущи смѣтки на Министерството на войната и на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти и при поискване отъ последнитѣ ще внася по смѣтката имъ въ Българската народна банка отдѣлни частични суми, не по-малки отъ 1.000.000 л., до размѣра на пълната сума на заема, споредъ разпредѣлението му между дветѣ министерства. Последната частична сума отъ заема трѣбва да се изтегли най-късно до 31 декемврий 1944 г.;

б) Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти ще плащатъ върху частичнитѣ суми годишна лихва, равна на скontoвия процентъ на Българската народна банка, увеличенъ съ 1, считано отъ деня на изтеглянето имъ.

Лихвитѣ по текушитѣ смѣтки се капитализиратъ шестмесечно.

За изтегленитѣ суми, увеличени съ лихвитѣ, Българската земедѣлска и кооперативна банка получава отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти бонове въ купюри по указание на банката, издадени съ тримесечни падежи, които ще се подновяватъ редовно до замѣняването имъ съ облигации;

в) на 31 декемврий 1944 г. изтегленитѣ 84.250.000 л., увеличени съ изтеклитѣ лихви върху отдѣлнитѣ частични суми, капитализирани шестмесечно, се превръщатъ въ облигационенъ заемъ, платимъ въ срокъ отъ 20 години, съ годишна лихва, равна на скontoвия процентъ на Българската народна банка, увеличенъ съ 1, платима въ края на всѣко шестмесечие, срещу купони съ падежи 30 юний и 30 декемврий всѣка година.

Падежътъ на първия купонъ е на 30 юний 1945 г.

За тая цель ще се издаватъ облигации на приносителъ съ по 1.000.000 л. всѣка, като за останалитѣ суми по-малки отъ 1.000.000 л. до покриване на общата сума на заема ще се издатъ облигации отъ по 100.000 л., а оказалата се по-малка сума отъ 100.000 л. ще бѣде платена на Българската земедѣлска и кооперативна банка въ брой.

Тия облигации ще се предадатъ на Българската земедѣлска и кооперативна банка срещу представяне на издаденитѣ ѝ дотогава бонове“.

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 2. Облигациитѣ ще съдържатъ главнитѣ постановления на настоящия законъ и за частта отъ заема за

Министерството на войната ще носятъ факсимилиранитѣ подписи на министра на войната и на главния директоръ на държавнитѣ и гарантиранитѣ отъ държавата дългове, скрепени съ саморѣченъ подписъ на представителъ на сѣщото министерство, а за частта отъ заема за Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти — факсимилиранитѣ подписи на министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти и на главния директоръ на държавнитѣ и на гарантиранитѣ отъ държавата дългове, скрепени съ саморѣченъ подписъ на представителъ на това министерство“.

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 3. Погасяването на облигациитѣ ще се извършва шестмесечно въ срокъ отъ 20 години на 30 юний и на 30 декемврий всѣка година, по реда на нумерата на облигациитѣ, споредъ една таблица, отпечатана на гърба имъ, съдържаща приблизително равни шестмесечни вноски за погашението и лихвата.

Първото погашение ще се извърши на 30 юний 1945 г.“

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 4. Купонитѣ съ изтекълъ падежъ и подлежащитѣ на погашение облигации се изплащатъ отъ Българската народна банка. Изплащането на облигациитѣ става едновременно съ съответния настѣпилъ купонъ.

Представенитѣ за изплащане облигации трѣбва да бѣдатъ придружени съ всички купони, падежътъ на които не е настѣпилъ на опредѣлената за плащане дата; стойността на непредставенитѣ купони се спада отъ капитала, който следва да се плати на приносителя.

За службата по заема Българската народна банка получава комисиона $\frac{1}{4}\%$ върху номиналната стойностъ на изплатенитѣ облигации и $\frac{1}{2}\%$ върху изплатенитѣ купони съ изтекълъ срокъ“.

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 5. Необходимитѣ кредити за изплащане лихвитѣ и погашенията, включително и комисионата на Българската народна банка, по частта отъ заема за Министерството на войната се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на сѣщото министерство, а по частта отъ заема за Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти — въ бюджета на тсва министерство“.

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 6. Облигациитѣ се освобождаватъ отъ всѣкакви сегашни и бъдещи държавни данѣци, такси, берии, гербовъ налогъ и др., а лихвитѣ отъ тѣхъ — отъ прѣжитѣ данѣци на наредбага-законъ за данѣка върху приходитѣ, както и отъ всички други сегашни и бъдещи данѣци и гербовъ налогъ.

Освобождаватъ се отъ всѣкакъвъ гербъ, данѣци, такси, берии и др. всички книжа и смѣтки, свързани съ откриването, упражняването и издѣлжаването на заема“.

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 7. Неиздѣлзлитѣ въ погашение облигации се приематъ по номиналната имъ стойностъ за залогъ и гаранции, съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията“.

Председателстващ Никола Захариев: Конто приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

„Чл. 8. Непредставеният за изплащане купони въ продължение на 5 години отъ деня на падежа имъ се покриватъ съ давностъ въ полза на Министерството на войната и Министерството на земеделието и държавните имоти. Тоя срокъ за облигациите, изплащането на които е настъпило, е 15 години“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Пристъпваме къмъ точка десета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за 1941 г., въ размъръ на 90.000.000 л.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивите, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за 1941 бюджетна година, въ размъръ на 90.000.000 л.

Г-да народни представители! По силата на закона, обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 120, отъ 30 май 1940 г., за нуждите на Министерството на народното просвѣщение се сключи заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка и отъ фонда „Даровити деца и младежи“ въ размъръ на 150.000.000 л.

Съ чл. 2 отъ поменатия законъ се предвижда да се изтеглятъ презъ 1940 г. отъ този заемъ само 60.000.000 л., които да послужатъ за покриване на извънредния бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за 1940 бюджетна година на сжщата сума — 60.000.000 л., разрешенъ съ законъ подъ сжщото име, обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 127, отъ 8 юний 1940 г.

Съгласно съ чл. 2 отъ закона за сключване на заема отъ 150.000.000 л., остатъкътъ отъ 90.000.000 л. следва да бъде изтегленъ презъ следващите две години. За да могатъ, обаче, да се произвеждатъ разходи и поематъ ангажименти, необходимо е да се разреши извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за 1941 бюджетна година, въ размъръ на пълния остатъкъ отъ заема отъ 90.000.000 л.

Макаръ че този остатъкъ отъ 90.000.000 л. не ще може да се изразходва напълно презъ 1941 г., разрешение за разходване на пълния остатъкъ отъ 90.000.000 л. следва да бъде дадено съ предложението ви законъ, за да могатъ да се поематъ задължения до тази сума, тъй като проектираните книжа за строителните обекти, които има да се извършватъ, трѣбва да включватъ въ себе си всички етапи на строежа на тия обекти. Съ това ще се избѣгне раздробяването на строителните обекти и отлагането имъ на повече предприемачи, което технически е неудобно и би замъснило значително изпълнението на обектите.

Като ви предлагамъ необходимия за целта законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го одобрите и гласувате.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ“

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за 1941 бюджетна година, въ размъръ на 90.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за 1941 бюджетна година, въ размъръ на 90.000.000 л., за постройка и откупуване на сгради и мѣста, нужни за гимназии и други институти, подведомствени на Министерството на народното просвѣщение, а сжщо и за постройка на инсталации и за обзавеждане на поменатите гимназии и институти.

Чл. 2. Разходитъ по тоя извършенъ бюджетенъ кредитъ да се покриватъ съ останалата свободна частъ отъ постъпленията отъ заема 150.000.000 л., сключенъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка и отъ фондъ „Даровити деца и младежи“, за тази целъ.

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

за разпредѣление на кредита отъ 90.000.000 л. за постройка и откупуване на сгради и мѣста, нужни за гимназии и други институти, подведомствени на Министерството на народното просвѣщение.

№ по редъ	Наименование на строежитъ	Разрешени кредити лева
1.	София — II мъжка гимназия — II етапъ .	3.000.000
2.	Пловдивъ — девическа гимназия — новъ етапъ .	1.500.000
3.	София — народна библиотека — грубъ строежъ .	7.000.000
4.	В. Търново — народна библиотека и музей — II етапъ .	2.000.000
5.	София — агрономо-лесовѣдски факултетъ — покриване тераситъ .	900.000
6.	Красно-село — институтъ за глухонѣми — довършване .	3.000.000
7.	Видинъ — мъжка гимназия — довършване .	800.000
8.	Хасково — смѣсена гимназия — довършване .	1.000.000
9.	Разградъ — смѣсена гимназия — довършване .	500.000
10.	Шуменъ — Учителски институтъ — довършване .	3.000.000
11.	Попово — смѣсена гимназия — новъ етапъ .	500.000
12.	София — девическа гимназия — довърш. .	2.500.000
13.	София — II девическа гимназия — II етапъ .	3.200.000
14.	Плѣвенъ — девическа гимназия — II етапъ .	4.000.000
15.	Котелъ — гимназия съ интернатъ, II етапъ .	3.000.000
16.	Райково — смѣсена гимназия — довършване .	800.000
17.	Варна — мъжка гимназия — довършване .	3.000.000
18.	Кърджали — смѣсена гимназия — довърш. .	900.000
19.	Свищовъ — смѣсена гимназия — довършване .	500.000
20.	София — медицински факултетъ — тръпловъ институтъ .	7.000.000
21.	Стара-Загора — мъжка гимназия — II етапъ .	4.000.000
22.	Харманли — смѣсена гимназия — довършване .	1.500.000
23.	Ямболъ — мъжка гимназия — довършване .	1.500.000
24.	Пазарджикъ — мъжка гимназия — довърш. .	1.500.000
25.	Севлиево — смѣсена гимназия — довършване .	700.000
26.	Сливница — гимназиаленъ клонъ, II етапъ .	500.000
27.	Горна-Орѣховица — смѣсена гимназия — .	1.500.000
28.	Ябланица — гимназиаленъ клонъ — новъ строежъ .	900.000
29.	Чирпанъ — смѣсена гимназия — новъ строежъ .	1.000.000
30.	Троянъ — смѣсена гимназия — пристройка .	1.500.000
31.	М. Търново — гимназиаленъ клонъ — пристройка .	500.000
32.	Панагюрище — смѣсена гимназия — довършване .	1.500.000
33.	Нова-Загора — смѣсена гимназия — откупуване .	4.000.000
34.	Враца — девическа гимназия — откупуване .	2.000.000
35.	Пешера — гимназия съ интернатъ — отчуждаване мѣста .	1.000.000
36.	София — гимназия съ интернатъ — отчуждаване мѣста .	5.400.000
37.	София — Етнографски музей — отчуждаване мѣста .	3.000.000
38.	София — сграда на Министерството на народното просвѣщение — отчуждаване мѣста .	3.400.000
39.	Провадия — смѣсена гимназия — новъ строежъ .	500.000
40.	Омортагъ — гимназиаленъ клонъ — новъ строежъ .	500.000
41.	Търговище — смѣсена гимназия — новъ строежъ .	1.000.000
42.	Бѣла-Слатина — смѣсена гимназия — надстрояване .	500.000
43.	Никополъ — смѣсена гимназия — отчуждаване мѣста .	500.000
44.	Дупница — смѣсена гимназия надстр. .	500.000
45.	Асеновградъ — смѣсена гимназия — новъ строежъ .	1.000.000
46.	Ботевградъ — смѣсена гимназия — новъ строежъ .	500.000
47.	Берковица — смѣсена гимназия — пристройка .	500.000
48.	Петричъ — смѣсена гимназия — новъ строежъ .	1.000.000
Всичко . .		90.000.000

Председателстващъ Никола Захариевъ: Ила думата народниятъ представителъ г-нъ Бълю Алексиевъ.

Бълю Алексиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Миналата година гласувахме единъ законъ, съ който се разрешаваше на Министерството на народното просвѣщение заемъ отъ 150.000.000 л. Отъ този заемъ 90.000.000 л. сж останали неизразходвани. Сега ни се предлага законопроектъ, съ който се извършва разпредѣлението на кредита отъ 90.000.000 л. за строежъ на сгради, учебни заведения и други нужди на Министерството на народното просвѣщение. Ние имаме много учебни заведения, открити, преди да сж подготвени и създадени условия за тяхъ. Думата ми е, че темпото е по-бързо отколкото постройката на училищни сгради, набавяне на пособия и т. н. И днесъ, когато ние искаме да поставимъ нашето образование на здрава основа, ще трѣбва да обзаведемъ съответнитѣ училища съ всички пособия, съ необходимитѣ сгради, да създадемъ условия на учебнитѣ заведения за пълно развитие и добра подготовка на младата младеж, на питомцитѣ въ тия училища, за да могатъ да бждатъ солидно въоръжени съ знания за борба въ живота, който отъ денъ на денъ става по-сложенъ и по-тежъкъ.

Дотукъ, смѣтамъ, всички сме съгласни. Но когато трѣбда да потърсимъ срѣдства за строежъ на училищни сгради и да подготвимъ условия, явява се голѣмиятъ въпросъ: откъде ще намѣримъ срѣдства? Правилно е постепенно, като искаме да набавимъ най-необходимото — понеже трѣбва овече срѣдства, а по редовнитѣ бюджети не можемъ, — задоволимъ тия нужди — да потърсимъ заеми. Но азъ смѣтамъ, че ние можемъ и трѣбва да потърсимъ други срѣдства. Така както разрешиме проблемата за строежа на съдебнитѣ сгради, трѣбва да разрешимъ и проблемата за строежъ на училищни сгради. Все народното стопанство ще ни дава, пакъ народътъ ще ги дава, но все пакъ можемъ да потърсимъ тия срѣдства. Сега отиваме въ други посоки. Бихме могли да отидемъ къмъ частнитѣ интереси, за да ги използваме за обществени интереси, още повече, че всички разправяме, че днесъ общественитѣ интересъ стои надъ отдѣлнитѣ частни интереси.

Нѣкои сведущи лица смѣтатъ, че ако направимъ учебнитѣ държавно издание и ако се продаватъ по днешнитѣ цени, ще се получи единъ приходъ отъ държавата между 60—70.000.000 л. Ако това е така, ако е вѣрно твърдението на сведущитѣ лица, които се занимаватъ съ писане и издаване на учебнитѣ, азъ смѣтамъ, че съ този приходъ, ако го вземе държавата, ще може всѣка година да се строятъ 3—4—5 гимназии и въ продължение на 10—15 години ще имаме разрешена проблемата. Паралелно съ това ще си служимъ и съ други срѣдства по редовнитѣ бюджети, като срещу този приходъ ще сключимъ нѣкои заеми и т. н. Но това сж подробности, за които сега не е време да приказваме.

Дохождамъ до сжщността на сегашния законопроектъ. 90 милиона лева сж разпредѣлени за строежъ на училища въ 48 пункта или за 48 отдѣлни сгради. Тѣзи сгради, които се строятъ, сж разпредѣлени въ 5 категории.

Имаме, първо, разходи за отчуждаване на мѣста, върху които ще се строятъ сгради за учебни заведения и други културни институти. Второ, имаме откупуване на сжществуващи сгради за гимназии и учебни заведения, построени отъ общини и др. Сега държавата ги откупува; понеже гимназията е държавна, откупува се и зданието. Имаме трета категория — завършване на започнати строежи; четвърта категория — пристройки и надстройки на сжществуващи сгради; и пета категория — започване на нови строежи. Всичко това, така подредено, е добро, и азъ смѣтамъ, че като се поставя така, действително се поставя планоно. Наистина, въ епохата на планоно стопанство ние навсѣкѣ ще трѣбва да имаме планоно действия. По-рано, когато ставаше въпросъ за земеделски училища, азъ отъ тази трибуна подчертахъ, че при тѣхъ сме действували малко безпланово, вършили сме постройки необмислени добре и съ кърпежи. Смѣтамъ, че тукъ въ този случай Министерството на народното просвѣщение, като прави заемъ и ще почне да строи, ще трѣбва да действа внимателно и да не допуска да ставатъ такива отлагания и, ако щете, кърпежи съ надстройки и пристройки. Ще трѣбва да вършимъ планоно работа: да се установятъ, точно обектитѣ и да ги атакуваме съ ударни действия, съ ударни предприятия, както ги наричаше бившиятъ министъръ на земедѣлнето г-нъ Багряновъ. Напримѣръ, имаме пари за 10 гимназии; ще ги построимъ въ 10 пункта, кждето сж най-необходими. Така трѣбва да работимъ — да строимъ цѣлостно. Вѣрно е, че за една

година не можемъ да ги построимъ; трѣбва да се изготвятъ поемни условия, трѣбва време за строежа и т. н. Въ всѣки случай, като се опредѣли единъ обектъ, трѣбва да се осигурятъ срѣдства, за да бжде той окончателно завършенъ. Не бива да се започватъ известни обекти и да се оставятъ по 10 години незавършени, паритѣ да се разниляватъ и въ резултатъ, вмѣсто да имаме нѣщо завършено поне за малкитѣ обекти, ние имаме навсѣкѣ започнати и незавършени постройки. Нѣщо подобно като че ли има и въ постройката на гимназии. Зная, напримѣръ, че въ Бургасъ е започната една гимназия преди десетъ години, стигнало се е до нѣкъде, завършенъ е вториятъ етажъ, обаче не е доизкарана. Тукъ сега не виждамъ предвиденъ кредитъ за довършването на Бургаската гимназия. Бургасъ стои вече 60 години безъ гимназия, а само преди 4 години нѣмнитѣ постройки тамъ отлично здание за нѣмско училище. И нѣщо чуждо нѣма въ това, че половината отъ Бургаскитѣ граждани изпращатъ децата си въ това училище, защото зданието е великолепно, снабдено съ парно отопление и съ всичко най-хубаво. Всѣки предпочита да плати таксата, и децата му да учатъ тамъ. А Бургаската гимназия се помѣщава въ едно основно училище, въ което се водятъ полудневни занятия, защото помѣщението сж недостатъчно. Не зная, дали въ редовния бюджетъ е предвидено нѣщо за тая гимназия въ Бургасъ, но, по моитѣ сведения, при разпредѣлението на кредититѣ не се предвиждатъ сума за тая целъ. Може би г-нъ министърътъ на народното просвѣщение ще ме коригира въ туй отношение, но азъ смѣтамъ, че и да има предвидено нѣщо, то сумата ще е малка и нѣма да бжде достатъчна. Не би било излишно да се предвиди нѣщо, за да може ударно да се завърши този обектъ и да се знае, че мъжката гимназия въ Бургасъ е завършена. Не говоря за девическа гимназия, каквато може би тепърва въ бждеще ще се строи.

Въ този бюджетпроектъ виждаме да се предвижда започване на нови строежи въ 8 пункта, но предвиденитѣ кредити сж малки — по 500.000 л. Тѣзи суми ще стигнатъ само за изкопи, за основи и т. н.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-нъ Алексиевъ! За Бургаската гимназия е предвидена сума 700.000 л. въ бюджета на Министерството на благоустройството.

Бълю Алексиевъ: Въ всѣки случай азъ смѣтамъ, че тази сума е малка.

Министъръ Добри Божиловъ: Въ § 27 отъ редовния бюджетъ на Министерството на благоустройството се предвиждатъ 105.000.000 л. за постройка на държавни здания, като тази сума се разпредѣля отъ Министерския съветъ. Отъ този кредитъ за Бургаската гимназия сж отдѣлени необходимитѣ 700.000 л.

Бълю Алексиевъ: Азъ смѣтамъ, че сж недостатъчни. Моята мисълъ е: по принципъ, кждето сж започнати постройки, да се атакува извършването имъ и да се завършатъ въ тригодишенъ срокъ, било то въ София, или въ Пловдивъ, или въ Бургасъ.

Съ тѣзи препорѣки азъ завършвамъ. Ще гласувамъ законопроекта. (Нѣкои народни представители ржкоплѣскаатъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на твърдо четене законопроекта за извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството за 1941 бюджетна година, въ размѣръ на 90.000.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Понеже е бюджетъ, ще трѣбва да отиде въ бюджетарната комисиия.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Минаваме на точка единадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за Държавното желѣзнопътно училище.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитѣ къмъ законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете мотивитѣ къмъ законопроекта.

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за Държавното желѣзнопѣтно училище.

Г-да народни представители! Досега бѣше въ сила за това училище „Законътъ за откриване Телеграфопощенското и Желѣзнопѣтно училища“ отъ 22 ануарий 1923 г.

Тѣй като за разнитѣ специалности въ Желѣзнопѣтното училище трѣбва да се приематъ младежи съ по-големо вече образование и съ продължителностъ на службата, различна отъ предвидената въ поменатия законъ отъ 1923 г., налага се измѣнение на много отъ постановленията на последния, което става съ предложението сега новъ законъ за Държавното желѣзнопѣтно училище, който включва само това училище, а не и телеграфопощенското такова.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на войната: генералъ-лейтенантъ Т. Даскаловъ.“

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за Държавното желѣзнопѣтно училище.

Чл. 1. Съществуващото Държавно желѣзнопѣтно училище се преобразува въ Държавно желѣзнопѣтно училище къмъ Желѣзнопѣтния полкъ, подчинено въ всѣко отношение на командира на сѣщия полкъ.

Чл. 2. Желѣзнопѣтното училище има за целъ да подготви личенъ съставъ за ведомството на Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници: локомотивни машинисти, чиновници по движението и търговската служба, кондуктори по влаковетѣ и надзиратели по постройка и поддържане желѣзнопѣтнитѣ линии.

Организацията и съставътъ на училището въ мирно време се урежда въ съответнитѣ военни закони и шатове.

Чл. 3. Личниятъ съставъ на училището се състои отъ: а) офицери и подофицери на действителна служба, б) шатни преподаватели; в) лектори; г) инструктори и техници; д) чиновници и е) възпитаници.

Личниятъ съставъ, посоченъ въ пунктове „б“, „в“ и „г“, се назначава отъ министъра на войната:

За шатни преподаватели — лица съ завършено висше образование.

За лектори — външни лица съ завършено висше образование и подходящи висши длѣжности лица отъ ведомството на българскитѣ държавни желѣзници.

За инструктори и техници — лица съ завършено сръдно образование, които сѣ на служба по ведомството на българскитѣ държавни желѣзници.

Чиновницитѣ се назначаватъ съгласно закона за държавнитѣ служители.

Забелѣжка. За лектори могатъ да бждатъ назначавани отъ Штаба на войската подходящи действащи и запасни офицери, служили по-дълго време въ Желѣзнопѣтния полкъ и имали солидни познания по възлагания имъ за преподаване предметъ, а шатнитѣ преподаватели и лектори по специалнитѣ предмети се назначаватъ съ предварително съгласие на министъра на желѣзницитѣ.

Чл. 4. Числото на възпитаницитѣ, които следва да се приематъ въ училището, се опредѣля по споразумение между Министерството на войната и това на Желѣзницитѣ пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, като последното е длѣжно най-късно до 1 юний всѣка година да извести за това Министерството на войната.

Чл. 5. Въ училището се приематъ, чрезъ състезателенъ изпитъ, младежи — българи и български поданици, завършили:

а) кандидатитѣ за чиновници по движението и търговската служба — гимназия (реална, полукласическа, класическа, търговска) или сръдно техническо училище;

б) кандидатитѣ за локомотивни машинисти — VI класъ на гимназия (реална, полукласическа, класическа), на механотехническо, механоелектрическо или машинно училище и завършили курсъ на практическо механотехническо училище;

в) кандидатитѣ за кондуктори по влаковетѣ и надзиратели по постройка и поддържане на желѣзнопѣтни линии — V класъ на гимназия (реална, полукласическа, класическа, търговска), на сръдно реално или на сръдно техническо училище.

Всички кандидати трѣбва да отговарятъ на условията на наредбата за медицинско освидетелстване на кандидатитѣ за служба по българскитѣ държавни желѣзници.

Чл. 6. Условията за допускане на състезателенъ изпитъ; програмата за сѣщия; такситѣ, които ще се заплащатъ отъ възпитаницитѣ, и цѣлитѣ, за които ще се изразход-

ватъ; учебнитѣ предмети, които се изучаватъ; учебниятъ материалъ и разпредѣлението му на срокове; изпититѣ и оценката на успѣха и поведението и всички други въпроси, свързани съ учението, се опредѣлятъ въ правилника за прилагане на този законъ.

Правилникътъ се изработва въ съгласие съ Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници и се одобрява отъ министритѣ на войната и на желѣзницитѣ.

Чл. 7. Училището се попълва съ войници — доброволци, като курсѣтъ трае 3 години, отъ които 8 месеца стажъ по българскитѣ държавни желѣзници.

Чл. 8. Младежитѣ, постѣпили на служба въ училището, се издържатъ отъ държавата на общо основание, като войници.

Чл. 9. Възпитаницитѣ на училището, заедно съ следването, изпълняватъ и военната си служба, съобразно военнитѣ закони и правилници.

Чл. 10. На завършилитѣ успѣшно училището за чиновници по движението и търговската служба и за локомотивни машинисти се признава полувисше специално образование, а за кондуктори по влаковетѣ и за надзиратели по постройка и поддържане на желѣзнопѣтни линии се признава сръдно специално образование.

Чл. 11. Възпитаницитѣ, завършили успѣшно курса на училището, задължително се назначаватъ веднага на ваканции, безъ стажъ и изпитъ на съответнитѣ длѣжности по ведомството на Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници.

Изключение за това се прави само на завършилитѣ за локомотивни машинисти и за надзиратели по постройка и поддържане на желѣзнопѣтни линии, които, преди да бждатъ назначени на тѣзи длѣжности, прослужватъ съ съответна заплата на по-нисши длѣжности по българскитѣ държавни желѣзници, както следва:

а) локомотивни машинисти — 6 месеца като локомотивни шлосери и 2 години като локомотивни огняри, следъ което се подлагатъ на практически изпитъ за машинисти. Успѣшно издържалитѣ този изпитъ се назначаватъ веднага за локомотивни машинисти;

б) надзирателитѣ по постройка и поддържане желѣзнопѣтни линии прослужватъ първоначално 6 месеца като помощници надзиратели, следъ което веднага се назначаватъ на длѣжности надзиратели по постройка и поддържане желѣзнопѣтни линии.

Избирането на ваканцитѣ отъ завършилитѣ курса на училището става по реда на опредѣленото имъ старшинство отъ успѣха и поведението въ сѣщото училище.

Чл. 12. Отъ завършилитѣ Желѣзнопѣтното училище само тѣзи, завършили за чиновници по движението и търговската служба, добиватъ правото да следватъ висше желѣзнопѣтно училище въ чужбина или въ търговско-финансова академия въ България или въ чужбина на общо основание.

Завършилитѣ първи по успѣхъ и поведение възпитаници отъ всѣки класъ се изпращатъ отъ Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници на държавни разноски:

а) за чиновницитѣ по движението и търговската служба — да завършатъ висша търговско-финансова академия въ България или въ чужбина и една година на специализация по службитѣ: „движение“ и „търговска“ въ чужда добре уредена желѣзнопѣтна администрация;

б) за локомотивнитѣ машинисти, кондукторитѣ по влаковетѣ и надзирателитѣ по постройка и поддържане на желѣзнопѣтни линии — въ командировка за специализация за срокъ отъ една година въ чужда добре уредена желѣзнопѣтна администрация съответно по: тракционната и превозната служби и службата по постройка и поддържане желѣзнопѣтни линии.

Чл. 13. Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници попълва съ личенъ съставъ службитѣ по българскитѣ държавни желѣзници само отъ завършилитѣ Желѣзнопѣтното училище за длѣжноститѣ, които последното подготвяла.

Въ случай на крайна нужда — липса на кандидати отъ желѣзнопѣтното училище, вакантитѣ мѣста се попълватъ съгласно „Правилника за приемане на служители по българскитѣ държавни желѣзници и в. с.“, утвърденъ съ царски указъ № 15/1939 г., „Държавенъ вестникъ“, брой 228, отъ 12 октомврий 1939 г.

Чл. 14. Желѣзнопѣтниятъ полкъ и училището къмъ него се освобождаватъ отъ всѣкакви такси за устроението въ тѣхъ телефонни постове, както и за служене съ сѣщитѣ за служебни и учебни цели.

Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници, когато има възможностъ, отпуска на желѣзнопѣтното училище безплатно разни модели, прибори и матери-

риали за учебни помагала за обзавеждане на техническите кабинети на същото.

Чл. 15. Личният състав на училището и тоя на Желѣзнопътния полк през време на практическите им занятия по постройка, поддръжане и експлоатация на желѣзнопътни, телеграфни и телефонни линии, имат право на безплатно пътуване по желѣзниците и на безплатно превозване по тях на необходимите за тази цел имущество и материали.

Освен това войниците на Желѣзнопътния полк и възпитаниците на Желѣзнопътното училище се ползват със безплатен превоз по българските държавни желѣзници за отиване по домовете си и връщането им през време на служебен отпуск.

Чл. 16. Шатният персонал на Желѣзнопътния полк и този на Желѣзнопътното училище се ползва съ всички права по отношение на безплатните и съ намалени цени пътувания и превози, съ каквито права се ползва шатният персонал на българските държавни желѣзници и пристанища.

Чл. 17. Възпитаниците на училището, командирвани на практически занятия или стаж по българските държавни желѣзници, въ случай на злополука се счита, че съ претърпѣли такава по експлоатацията и постройката на българските държавни желѣзници. Въ такъв случай възпитаниците получават същите помощи, каквито получават и държавните служители и други по експлоатацията и постройката на българските държавни желѣзници, съгласно правилника за премията на държавните служители по българските държавни желѣзници и пристанища и измѣненията му.

Чл. 18. Всички възпитаници, които съ постигнали въ училището при условията, упоменати въ чл 5 по този закон, и съ завършили успешно курса на същото преди обнародването на закона, добиват правата по членове 9, 10 и 11 отъ настоящия законъ.

Забележка. Заварените отъ настоящия законъ ученици, следващи машинния отделъ на Желѣзнопътното училище, при завършване успешно на същото, добиват дипломи за правоспособност за локомотивни машинисти, като предвиденият въ чл 11 отъ същия законъ 2 години и 6-месечен стаж се намалява до размири, определени отъ Главната дирекция на българските държавни желѣзници.

Чл. 19. Този законъ отминая закона за откриване Телеграфопоощенското и Желѣзнопътното училище отъ 22 януарий 1923 г. по отношение на Желѣзнопътното училище и всички закони, които му противоречатъ.

За прилагането на този законъ се издава правилникъ, утвърденъ съ указъ.)

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за Държавното желѣзнопътното училище, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка дванадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на Законопроекта за Държавното телеграфопоощенско училище.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивите къмъ законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете мотивите къмъ законопроекта.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за Държавното телеграфопоощенско училище.

Г-да народни представители! Досега бѣше въ сила за това училище „Законътъ за откриване Телеграфопоощенското и Желѣзнопътното училища отъ 22 януарий 1923 г.

Тѣй като за разнитъ специалности въ Телеграфопоощенското училище трѣбва да се приематъ младежи съ по-голямо вече образование и съ продължителност на службата, различна отъ предвидената въ поменатия законъ отъ 1923 г., налага се измѣнение на много отъ постановленията на последния, което става съ предложението сега новъ законъ за Държавното телеграфопоощенско училище, който включва само това училище, а не и Желѣзнопътното такава.

Гр. София, февруарий 1941 г.
Министъръ на войната: генералъ-лейтенантъ Т. Даскаловъ

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за Държавното телеграфопоощенско училище.

Чл. 1. Съществуващото Телеграфопоощенско училище се преобразува въ Държавно телеграфопоощенско училище къмъ Свързочния полк, подчинено въ всѣко отношение на командира на същия полкъ.

Чл. 2. Телеграфопоощенското училище има за целъ да подготви телеграфопоощенски чиновници за ведомството на Главната дирекция на пошитѣ телеграфите и телефоните (морзисти, радиотелеграфисти, хюгисти, далекописци и чиновници по пошитѣ) и електротехници за войската.

Организацията и съставътъ на училището въ мирно и военное време се урежда съ съответните военни закони и шатове.

Чл. 3. Личниятъ съставъ на училището се състои отъ: а) офицери и подофицери на действителна служба; б) шатни преподаватели; в) лектори; г) чиновници и д) възпитаници.

Личниятъ съставъ, посоченъ въ пунктове „б“ и „в“, се назначава отъ министра на войната:

За шатни преподаватели — лица съ завършено висше образование.

За лектори — външни лица съ завършено висше образование и подходящи висши длъжности липа отъ ведомството на пошитѣ, телеграфите и телефоните.

Чиновниците се назначаватъ съгласно закона за държавните служители.

Забележка. За лектори могатъ да бѣдатъ назначавани отъ Шаба на войската подходящи действащи или запасни офицери, служили по-дълго време въ Свързочния полкъ и имащи солидни познания по възлагания имъ за преподаване предметъ, а шатните преподаватели и лектори по специалните предмети се назначаватъ съ предварителното съгласие на министра на пошитѣ, телеграфите и телефоните.

Чл. 4. Числото на възпитаниците, които следва да се приематъ въ училището, се определя по споразумение между Министерството на войната и това на Желѣзниците, пошитѣ, телеграфите и телефоните, като последното е длъжно най-късно до 1 юний всѣка година да известява за това Министерството на войната.

Чл. 5. Въ училището се приематъ, чрезъ състезателенъ изпитъ, младежи — българи и български толаници, завършили гимназия (реална, полукласическа, класическа, търговска), срдѣно електротехническо или срдѣно механотехническо училище.

Чл. 6. Условията за допускане на състезателенъ изпитъ; програмата за същия; таксите, които плащатъ учениците, и целите, за които се изразходватъ; учебните предмети, които се изучаватъ; учебниятъ материалъ и разпределението му на срокове; изпитите и оценката на успехъ и поведението и всички други въпроси, свързани съ учението, се определятъ въ правилника за прилагането на този законъ.

Правилникътъ се изработва въ съгласие съ Главната дирекция на пошитѣ, телеграфите и телефоните и се одобрява отъ министрите на войната и пошитѣ, телеграфите и телефоните.

Чл. 7. Курсътъ на следването въ училището трае две години и четири месеци, отъ които шест месеца стаж по телеграфопоощенското ведомство въ царството.

Чл. 8. Младежите, постигнали на служба въ училището, се издѣлватъ отъ държавата на общо основание, като войници.

Чл. 9. Възпитаниците на училището, заедно съ следването, изпълняватъ и военната си служба, съобразно военните закони и правилници.

Чл. 10. На завършилите успешно училището се признава полувисше специално образование съ права на електротехници.

Телеграфопоощенските чиновници (морзисти, радиотелеграфисти, хюгисти, далекописци и чиновници по пошитѣ) задължително се назначаватъ веднага безъ стаж и изпити на съответните длъжности по ведомството на пошитѣ, телеграфите и телефоните на ваканции, които се избиратъ отъ учениците по реда на определеното имъ старшинство.

Завършилите съ най-високъ успехъ и примѣрно поведение двама ученици отъ всѣки випускъ се изпращатъ отъ Главната дирекция на пошитѣ, телеграфите и телефоните да следватъ на държавни разности въ висшѣ телеграфопоощенско училище въ чужбина по специалности, които същата дирекция опрѣдели, и то следъ като прослужатъ три години по ведомството на пошитѣ, телеграфите и телефоните.

Чл. 11. Свързочният полк и Телеграфопощенското училище се освобождават от всякакви такси на устройството в тях телефонни постове, както и за служене с електрически за служебни и учебни цели.

Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, когато има възможност, отпуска на училището безплатно разни модели, уреди, прибори и материали за учебни помагала и обзавеждане на техническите кабинети.

Чл. 12. Пътуването на личния състав на училището и Свързочния полк по бъл. арските държавни железници, както и превозът на имуществото, материалите и добитъка става по наредбите за военните превози.

Чл. 13. Всички възпитаници, които сж достигнали въ училището, при условията, упоменати въ чл. 5 на този закон, и сж завършили успешно курса на сжщото преди обнародването на закона, добиват правата по членове 9 и 10 от настоящия закон.

Чл. 14. Този закон отменя закона за откриване Телеграфопощенското и Железнопътното училища от 22 януарий 1923 г., по отношение на Телеграфопощенското училище, постановленията на чл. 314 от закона за пощите, телеграфите и телефоните от 1906 г. и всички закони, които му противоречат.

За прилагане на този закон се издава правилникът, утвърден съ указъ.)

Председателствуващ Никола Захариев: Които приемат на първо четене законопроекта за Държавното телеграфопощенско училище, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка тринадесета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на наредбата-Законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрита на мѣстното производство на конопа и лена.

Г-нъ министърът на търговията го нѣма.

Министъръ Добри Божиловъ: Азъ ще го замѣствамъ.

Председателствуващ Никола Захариев: Които приемат да се прочете само текстът на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение на наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрита на мѣстното производство на конопа и лена.

Членъ единственъ. Членъ 9 и 10, буква „а“, от наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрита на мѣстното производство на конопа и лена („Държавен вестникъ“, бр. 178, от 10 август 1936 г.) се отменяватъ.“

(Ето мотивитъ към законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за изменение на наредбата-Законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрита на мѣстното производство на конопа и лена.

Г-да народни представители! Народното стопанство, както и по-специалните нужди на държавата, срѣщат трудности при снабдяването имъ съ амбалажни торби и въобще съ амбалаженъ материалъ. Трудноститъ се състоятъ както въ това, че наличните количества от конопъ и ленъ въ страната сж недостатъчни да задоволятъ напълно нуждитъ на индустриалните предприятия, произвеждащи амбалажни торби и амбалаженъ материалъ, така и поради невъзможността за вносъ на конопъ, ленъ, рамиа и преди от тяхъ.

Съ чл. 9 от наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрита на мѣстното производство на конопа и лена е забранено производството и вносътъ на върви от книги и търговията съ тяхъ, а съ чл. 10, буква „а“, от сжщата наредба-законъ се наказва съ глоба от 100 до 10 000 л. онзи, който произвежда връв от книга или търгува съ такива. По тази причина една част от споменатитъ по-горе материали трѣбваше да отиватъ за производството на върви. Тѣй като, обаче, конопеното влакно е крайно необходимо понастоящемъ въ производството на амбалаженъ материалъ, налага се да се отмени тази забрана за производството и вносътъ на върви от книга, както и търговията съ тяхъ.

Като се надѣвамъ, че този законопроектъ ще намѣри вашето пълно одобрение, азъ ви моля, г-да народни представители, да го гласувате и приемете.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
(Сл. Загоровъ)

Председателствуващ Никола Захариев: Има думата народниятъ представител г-нъ Минчо Ковачевъ.

Минчо Ковачевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Настоящиятъ законопроектъ има за целъ да предвиди едно по-полезно използване на конопа, който страната ни произвежда. Въ миналото производството на конопъ задоволяваше нуждитъ на страната ни, и благодарение високитъ цени, които ние имаме за нашия конопъ въ страната, нѣмаше износъ, и трѣбваше да се създадатъ редъ законоположения, за да може да се изконсумира произведениятъ конопъ въ нашата страна. Следъ обявяването на войната положението се измени. Вносътъ на ютата, която се употребяваше предимно за изработване на торби, не можеше повече да става, и тя трѣбваше да бѣде замѣнена съ наличния конопъ въ страната ни. Нуждата отъ увеличение на производството на конопъ, отъ рационализиране и подобрене на качеството му, бѣше осъзната отдавна, още преди войната, и се търсѣха начини за подобрене на неговото качество, а сжщевременно и за замѣстване на ютата съ конопъ. Правителството, съзнавайки тази голѣма нужда и виждайки, че отъ декаръ земя, засѣта съ конопъ, може да се получи значително по-голѣмъ доходъ, предприе решителни мѣрки за неговото разпространение. Търсѣха се почви, подходящи за конопъ, търсѣха се условия, при които той може да вирѣе. Районътъ на Пазарджикъ, единствениятъ районъ, въ който се отглеждаше конопъ като търговска стока, бѣше недостатъченъ и се прибѣгна къмъ търсене на нови площи. Обаче, по мест преценка, срѣдствата, съ които си послужи тогава министерството, бѣха повърхностни и нерезултатни. Сѣмѣташе се, че съ раздаване на кредити, съ построяване на модерни топилни, конопътъ ще порасте, и резултатитъ ще дойдатъ. Изпускаше се, обаче, изъ предвидъ, че това е една нова култура за насъ — при все че тя е позната отъ вѣкове — нова култура, казвамъ, въ смисълъ, че трѣбваше да се подобри нейното качество и да се мине къмъ производството ѝ като търговска стока. Та само тия срѣдства — препорѣки за направа на топилни и отпускане на кредити — казвамъ, бѣха съвършено недостатъчни и фактически тѣ убиха духа и спрѣха производството и разпространението на конопа въ райони, въ които иначе имаше условия. Отъ Министерството на земедѣлието не полжиха грижи да се научатъ хората да подбиратъ почвата, да намѣрятъ начини за нейното разораване и да се научатъ производителитъ да намѣрятъ критическия моментъ, когато конопътъ трѣбва да бѣде обранъ, да се научатъ на начинитъ на сушене на конопа, начинитъ за топенето му, което е много сжществено, начинитъ на очукването му и т. н. Азъ съмъ свидетелъ на много голѣми грѣшки, които се направиха. Не мога да не похваля инициативата на нѣкои кооперации, особено свишовската, които въпрѣки многото неблагоприятни условия, въпрѣки загубитъ, които търпѣха, въпрѣки прѣчкитъ, които имъ се правѣха, въпрѣки липсата на сътрудничество отъ страна на ония, които сѣмѣтаха, че само чрезъ препорѣки и само съ писания може да се създаде конопена култура, упорствуваха да научатъ членоветъ си, какъ да сѣятъ и да отглеждатъ конопъ. Азъ мисля, че и тия кооперации още не сж дошли до съвършенство и има още да работятъ, докато дойдатъ до положението да използватъ рационално земята, да намѣрятъ начинитъ за топене на конопа и т. н., тѣй както до известна степенъ сж разрешени практически тѣзи въпроси въ Пазарджишко.

Въ произвеждането на конопа има и други дефекти. Искане се да се индустриализира това производство. Обаче условия за индустриализирането му въ всички райони у насъ нѣма. Съблязването бѣше, че отъ единъ декаръ земя се получаватъ 100 кгр. влакно, по 18 л. кгр. тогава — 1.800 л., и хората си казваха: дръжте да сѣемъ конопъ, но никой не се сѣти да каже, че селскитъ трудъ при това производство бѣ ималъ сѣмѣтка и рентабилитетъ по 1.800 л. на декаръ земя само тогава, когато селянинътъ-стопанинъ самъ вложи труда си, който трудъ той никога не цени. Но ако тоя трудъ бѣ оцененъ и заплатенъ по силата на законитъ и наредбитъ у насъ, положението е, че не 1.800 л. отъ декаръ при старитъ цени на конопа, но дори и 500 л. не биха се получили.

Азъ сѣмѣтамъ, че за правилното използване и увеличение на производството на конопа не сж нужни само тия мѣрки — закони, правилници и предписания — но

преди всичко сж нуждни практики, които да изберат известни обекти и мѣста за насаждане на конопѣ. А за това трѣбва да има редъ условия: богата почва, вода, свободен трудъ и т. н. Нѣма да се уреди този въпросъ само съ ходене, но ще трѣбва и научване на селското население на всички ония тънкости, които конопѣтъ и конопеното влакно изискватъ. Това нѣщо досега не е направено, и мене ми се струва, че мѣжко може да се проведе. И ако тукъ таме конопената култура у насъ се произдигна и се създаде, това трѣбва да го припишемъ на геройското търпение и голѣмото упорство на частната инициатива, която се е нагърбила да развъжда тая конопена култура.

Но като посочвамъ тая грѣшка на Министерството на земедѣлието, която би могла да се изправи, ако се намѣрятъ опитни и дѣлови хора, азъ ще си позволя да се спра и върху втория етапъ отъ обработването на конопа, върху неговото индустриализиране и използване за нуждитѣ на българския народъ. Една отъ най-голѣмитѣ нужди въ настоящия моментъ е производството на човали. Днесъ сж право мнозина граждани ме питатъ: „Какъ може, 30 л. килограмъ конопѣ, 100 л. килограмъ човалъ! Кѣде отива разликата? За какво? Надницитѣ ли сж скѣпи, машинитѣ ли сж много скѣпи, чупятъ ли се много, какво става, та имаме 30 л. килограмъ конопѣ, а 100 л. килограмъ човалъ?“ И азъ трѣбваше да търся кѣде се губятъ тия 70 л.

Ще си позволя да ви нарисувамъ вкратце картината, за да видите, кѣде отиватъ тия 70 л. Най-напредъ дирекцията, която монополизира закупуването на конопа, опредѣля 30 л. за I качество, 27 л. за II качество и 24 л. за III качество и го препродава на индустриалнитѣ заведения плюсъ 15-16%. Значи върху 30-тѣ лева държавата взема 15% за себе си печалба, което нѣщо на частнитѣ търговци не е позволено.

Въ Министерството на търговията правятъ своята калкулация върху една база, която азъ не бихъ могълъ да възприема. Казва се така: ценитѣ на 30 августъ 1939 г. сж база за опредѣляне на сегашнитѣ цени, като се прибавятъ повишението въ цената на суровитѣ материали. Дали ценитѣ на 30 августъ сж били прѣкомѣрно високи, или сж били подъ костуемата цена, това не ги интересува. И днесъ ние изпадаме въ положение, дадени индустрии да бждатъ задължени да продължаватъ да губятъ, понеже въ момента на 30 августъ, поради известни причини, сж били заставени да поставятъ низки цени, било защото сж искали да осребрятъ стоката си, както бѣше случалъ сж пашкулитѣ, или пъкъ по друга нѣкоя причина. И така дохождаме до положението, за една и сѣща стока при нормирана цена едни индустриални предприятия да губятъ и да бждатъ принудени да спратъ производството, а други, следъ като сж печелили, да продължаватъ да печелятъ и то често пѣти неоправдано. Нѣщо подобно е станало и съ човалитѣ. На 30 августъ, човалитѣ сж работени отъ нѣколко индустриални заведения, които сж били събрани въ единъ законенъ картелъ, извоювали сж си известни печалби и тѣзи печалби продължаватъ да ги иматъ и днесъ, като сж се възползували отъ практиката, която е възприета при нормирането на цената.

За да не бжда голословенъ, ще ви кажа въ какво се състои работата. Единъ килограмъ конопѣ струва 30 л. Отъ него фирата, лицата, може би е 5-10-15, да приемемъ 20%, нѣщо, което никога единъ индустриалецъ не би се съгласилъ да приеме. Като се прибавятъ 7 л. за обработването, получава се една цена 51-75 л. за килограмъ. Значи, единъ човалъ, който тежи 450 гр., съдържа прежда за 23-40 л. Кѣмъ тия 23-40 л. Министерството на търговията прибавя 6-90 л. за тъкане и шие, съ което азъ не съмъ съгласенъ; не бихъ могълъ да си позволя калкулиране повече отъ 5 л. Но лаже и да е тѣй, получава се нормирана цена 44 л., или 35% печалба. За другъ родъ торби отъ 742 гр. цената стига до 61 л., при костуема цена, тѣй както тамъ се изчислява, 47 л., или 30% печалба, а въ други случаи—38%. Изобщо, позволена е една свѣрхъ-печалба, недопустима въ никой случай за другъ родъ индустрия. И това положение продължава отдавна, благодарение на една система на калкулиране, която азъ не бихъ се съгласилъ да възприемемъ. Освенъ това не сж само тия 35% печалба, защото калкулацията, която азъ правя, правя я върху първо качество конопѣ, 34 л., а обикновено се употребява второ качество, а въ много случаи и смѣсъ отъ дребъ. Така че, ако махнемъ тая разлика, а сжщо така и разликата за фирата, ние ще дойдемъ до положението, че печалбата на човалитѣ е 45%. И сега ми е обяснимо, защо ме питатъ селянитѣ и онѣзи, на които трѣбватъ човали, какъ може конопѣтъ да струва 30 л. килограмътъ, а човалитѣ — 100 л. килограмътъ.

И открива се сега въпросътъ: трѣбва ли това положение да продължава? Въпросътъ става общественъ. Азъ

получихъ — и може би и вие сте получили — изложение отъ нѣкои срѣди, които сжщо роптаятъ открито и повдигатъ въпросъ за цената на човалитѣ, за цената на конопа и т. н. Не роптаятъ само тия, които сж изпратили това изложение; има и много други срѣди, които сжщо роптаятъ. Трѣбва да видимъ, дали тия хора сж прави или не сж и да ги опровергаемъ, защото не може единъ такъвъ въпросъ да бжде изоставенъ безъ да му се отговори, било като бждатъ опровергани тия, които протестиратъ, или пъкъ като се вслушаме въ съвета имъ и се коригираме. Както ви описахъ вкратце, моето убеждение е, че ще трѣбва ние да се коригираме.

И азъ бихъ си позволилъ, г-да народни представители, да ви препорѣчамъ — макаръ че г-нъ министърътъ на търговията отсъствува въ момента — да се изостави тази система, за база при опредѣляне на ценитѣ да служи цената отъ 30 августъ 1939 г. и върху нея да се прибавятъ увеличението на суровитѣ материали, защото тази база може да бжде съвършено погрѣшна. Не е само случалъ сж конопа. Ние имаме и други индустрии, за които не искамъ сега да говоря, на които сжщо е дадена печалба 50%, а нѣкъде и 60%, докато за нѣкои индустрии сж отишли до костуемата цена, и тѣ сж принудени да анемизиратъ и нѣкои отъ тѣхъ да спиратъ работата си. Дали г-нъ министърътъ на търговията ще се съгласи да се направи тази корекция въ системата, или ще се възприеме друга база при калкулиране на стоката, и то не само на произведенитѣ отъ конопѣ, но и по отношение на другитѣ индустрии, това не зная. Азъ хвърлямъ това нѣщо като препорѣка и моля да бжде възприето. Иначе ние ще изпаднемъ предъ нови недоволства въ срѣдитѣ, които се интересуватъ отъ цената на човалитѣ и чуловѣтъ за тютюнъ, а сжщо и въ много други срѣди, които сжщо ще роптаятъ противъ тия индустрии, на които безконтролно е дадена прѣкомѣрна печалба.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Георги Кендеровъ.

Георги Кендеровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Законопроектътъ, който е внесенъ отъ Министерството на търговията, цели измѣнението на действащия законъ за покровителстване на конопената и ленената култури. До 1936 г., както ленътъ, така сжщо и конопѣтъ, се произвеждаха въ достатъчно количество въ нашата страна и нѣмаха плащментъ нито въ индустрията, нито пъкъ въ ежедневната употреба. Заради това Министерството на търговията бѣ принудено още въ 1936 г. да изработи този специаленъ законъ и да постави нѣкои ограничения въ консумацията на сурогати, като вмѣкна вмѣсто тѣхъ употребата на конопа. Сега ни се предлага измѣнение на нѣкои текстове на този покровителственъ законъ и те специално членове 9 и 10. Чл. 9 не позволява да се произвеждатъ и да се търгува въ страната съ върви, които не сж произведени отъ конопѣ, а чл. 10, буква „а“, опредѣля наказанието за тия, които произвеждатъ и търгуватъ съ върви, произведени отъ конопѣ. Понеже презъ настоящата година — това явление се забелязва и отъ 2-3 години насамъ, следъ като се очерта военната конюнктура — има усиленъ консумация на конопено влакно, Министерството на търговията се счита принудено, за да отговори на нуждитѣ на живота, да направи едно измѣнение на действащия законъ.

Въпросътъ, който сега се поставя тукъ на обсъждане, е следниятъ: дали ще трѣбва да се отмѣнятъ разпоредбитѣ на членове 9 и 10 отъ закона, които и покровителствуватъ производството на конопѣ и на ленъ, или ще трѣбва да се спре изпълнението на тия две разпоредби за опредѣленъ периодъ време. Г-да народни представители! Основниятъ законъ за покровителството на конопа и лена трѣбва да остане. Понеже военната конюнктура налага едно измѣнение, азъ ще моля г-на министра, който въ момента присѣдствува, да се съгласи да се направи следната корекция въ членъ единственъ: думитѣ „се отмѣняватъ“ да се замѣнятъ съ думитѣ „не се прилагатъ за 1941 и 1942 години“. При това положение ние ще можемъ да изживѣмъ конюнктурата за конопа и лена, създадена отъ войната, и ще се отговори на нуждитѣ, които животътъ сервира сега. Смѣтамъ, че нѣма основание да посѣгаме върху положението, установени въ основния законъ, за покровителство на конопа, а ще трѣбва да спремъ само приложението на тия две разпоредби на закона за настоящата година или най-много и за 1942 г. Въ този смисълъ съмъ приготвилъ писмено предложение.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които г-да народни представители...

Екимъ Екимовъ: Искамъ думата.

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Вече почна гласуването. Не мога да Ви дамъ думата.

Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрила на мѣстното производство на конопа и лена, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Предлагамъ спешностъ.

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на търговията предлага законопроекта да се гласува по спешностъ и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение на наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрила на мѣстното производство на конопа и лена.

Членъ единственъ. Членъ 9 и 10, буква „а“, отъ наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрила на мѣстното производство на конопа и лена („Държавенъ вестникъ“, бр. 178, отъ 10 августъ 1936 г.) се отминаятъ.

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Екимъ Екимовъ.

Екимъ Екимовъ: Азъ искахъ да говоря повече по сжществото на въпроса, отколкото по законопроекта, обаче използвамъ случая за подкрепа правдивитъ данни които изнесе г-нъ Минчо Ковачевъ по отношение цената на конопа. Ако, наистина, ние ще трѣбва съ законъ да покривителствуваме една нова култура у насъ, за да намѣри тя пласментъ почти въ цялата страна, добре ще бѣде, не съ законъ, а съ по-стопри и дълбоко прецененъ мѣрки по отношение ценитъ на произведенията отъ конопено влакно да дадемъ съответното покровителствуване и на него за да не бѣ да дойдемъ до положението въ което сме днесъ: съ сжществувашитъ пени да покривителствуваме повече конопената индустрия, а по-малко конопеното влакно. Колегата Минчо Ковачевъ изнесе предъ васъ голѣмата разлика въ ценитъ Той каза че килограмъ конопено влакно струва 30 л., а килограмъ човали — 100 л., една разлика, която не се оправдава нито съ производственитъ разности, нито съ каквото шете. И ако вземете и другитъ произведения на нашата нова конопена индустрия, вие ще намѣрите сжщата разлика въ ценитъ И въ този моментъ, когато ще гласуваме да се направи едно малко отклонение отъ наредбата-законъ за закрила на конопеното производство въ страната, азъ сѣтамъ, че е належащо да се взематъ известни мѣрки отъ Министерството на търговията, за да се дойде до справедливи пени и на конопенитъ произведения, като се отиде и къмъ увеличаване цената на конопеното влакно. По този начинъ ние ще поддържаме още повече конопената култура и ще я направимъ една наистина национална култура, достатъчно покровителствуванa, за да не става нужна съ такъвъ законъ да разрешаваме да се правятъ върви и отъ книга, защото ще можемъ спокойно да задоволимъ всичкитъ нужди само съ конопено влакно. (Нѣкои народни представители ржкоплѣскаха)

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Георги Кендеровъ.

Георги Кендеровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По предлагания законопроектъ ще си позволя да предложа следната редакция: (Чете) „Членъ единственъ. Членове 9 и 10, буква „а“, отъ наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрила на мѣстното производство на конопа и лена („Държавенъ вестникъ“, бр. 178/1936 г.) не се прилагатъ за 1941 и 1942 години.“ Ще моля г-на министра на търговията да се съгласи съ това измѣнение, което отговаря на нуждитъ.

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Народниятъ представителъ г-нъ Георги Кендеровъ предлага следната редакция на членъ единственъ: (Чете) „Членове 9 и 10, буква „а“, отъ наредбата-законъ за търговията съ конопено и ленено влакно и за закрила на мѣстното производство на

конопа и лена („Държавенъ вестникъ“, бр. 178/1936 г.) не се прилагатъ за 1941 и 1942 години“, съ което предложението г-нъ министърътъ е съгласенъ.

Които приематъ членъ единственъ въ тая редакция, която се предлага отъ г-нъ Кендеровъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристапваме къмъ четиринадесета точка отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за стоковитъ борси.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете мотивитъ.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на Закона за стоковитъ борси.

Г-да народни представители! Съгласно сжществувашия законъ за стоковитъ борси, министърътъ на търговията, промишлеността и труда има правото да утвърждава размѣритъ на събираниитъ отъ стоковитъ борси такси, бюджетитъ и правилницитъ имъ, безъ, обаче, въ закона да има изрична разпоредба, която да позволява на министра да измѣни или допълва представенитъ за утвърждение размѣри на борсовитъ такси, бюджети или правилници.

За да може да се допълни тази празнота на закона, налага се да бждатъ съответно допълнени членове 22, буква „д“, 36, 60 и 110 отъ закона за стоковитъ борси.

Налага се да се допълни и чл. 2 отъ закона за стоковитъ борси, като се опредѣли единъ минимумъ размѣръ на борсовитъ сдѣлки. Поводъ за това измѣнение е обстоятелството, че при липсата на текстъ въ закона, съ който да се опредѣля размѣрътъ на борсовитъ сдѣлки на борситъ се регистриратъ значителенъ брой дребни сдѣлки на брашнари, хлѣбари и други дребни търговци, които нѣматъ нищо общо съ истинскитъ борсови сдѣлки. Тѣзи сдѣлки се регистриратъ на борситъ единствено съ целъ да се използватъ фискалнитъ облекчения, които се правятъ по наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, като се облагатъ съ данѣкъ-занятие само 2% вместо съ 6%, и по закона за гербовия налогъ, за които гербовиятъ налогъ е само съ 1%, вместо съ 3%.

Съ опредѣлянето на единъ минимумъ за размѣра на борсовитъ сдѣлки, ще се сложи край на използване борситъ съ целъ за заобикаляне на фискалнитъ закони. По този начинъ ще остане да членуватъ въ стоковитъ борси само ония търговци, които чувствуватъ наистина нужда отъ тѣхъ и отъ улесненията, предвидени за борсовитъ сдѣлки въ закона.

Измѣня се и чл. 17 съ целъ да се позволи, събранието на борсовата корпорация да става въ сжщия день безъ отлагане, тъй като голѣмъ брой отъ борсовитъ членове живѣятъ извънъ сѣдалищния градъ на борсата и имъ е неудобно да идватъ два пѣти за едно събрание.

Допълнението на чл. 20 се налага, за да се избѣгне неудобството, сжществувало досега, да се свика извънредно общо събрание, въ случай че мѣстото на нѣкой членъ отъ управителния съветъ остане вакантно, по едни или други причини.

Чл. 33. се допълва, като се дава право на секретаритъ и другитъ служители при стоковитъ борси да се ползватъ отъ правата на държавнитъ служители. Отъ това право се ползватъ чиновницитъ при търговско-индустриалнитъ камари въ страната, съгласно чл. 29 отъ закона за сжщитъ камари, и ще бѣде справедливо да се дадатъ тѣзи права и на служителитъ при стоковитъ борси.

Г-да народни представители! Отъ гореизложеното се вижда, че предлаганото измѣнение и допълнение на закона за стоковитъ борси е належащо. Съ това ще се повлѣгне престижътъ на стоковитъ борси, като на сжщитъ ще останатъ да се регистриратъ само ония сдѣлки които се нуждаятъ отъ услугитъ на тѣзи институции, и ще се премахне регистрирането на дребнитъ сдѣлки, единствената целъ на които е използването на фискалнитъ облекчения, предвидени за истинскитъ борсови сдѣлки.

Като вървамъ, че вие сжщо имате убеждението за необходимостта отъ предлаганото измѣнение на закона за стоковитъ борси, азъ ви моля да гласувате законопроекта тъй както е представенъ.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
д-ръ Сл. Загоровъ.

(Ето текстът на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение и допълнение на закона за стоковитъ борси.

§ 1. Алинея първа на чл. 2 се изменя така:

Всѣка сдѣлка отъ категорията на изброенитѣ въ чл. 1, на стойностъ най-малко 10.000 л., или за количества отъ 5.000 кгр. и нагоре, извършена въ помѣщението на борсата презъ опредѣленитѣ за това часове, или вънъ отъ него въ всѣко време било чрезъ официаленъ борсовъ посрѣдникъ или направо между членове на борсовата кооперация, се счита за търговска борсова сдѣлка.

Забележка: За брашната, трицитѣ и ремулажа, поотдѣлно или заедно, най-малката стойностъ на всѣка сдѣлка е 5.000 л.

§ 2. Въ чл. 17, алинея втора, думитѣ: „за следващия пристъпственъ день“ се замѣнятъ: „съ единъ часъ по-късно отъ този.“

§ 3. Къмъ чл. 20 се прибавятъ следнитѣ две нови алинеи:
„При избора на делегати на борсовата корпорация се избиратъ и двама замѣстници, съ мандатъ до следващото редовно общо годишно събрание.

Въ случай че мѣстото на нѣкои отъ членоветѣ на управителния съветъ остане вакантно, същото се попълва отъ замѣстника, който е получилъ най-много гласове при избора, до изтичане мандата на замѣстения членъ.“

§ 4. Къмъ буква „д“ на чл. 22 се прибавя следното изречение: „Министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да увеличава или намалява размѣра на тия такси.“

§ 5. Къмъ чл. 33 се прибавя следната нова алинея:

Секретаритѣ и другитѣ служители при стоковитѣ борси, бивши и настоящи, се ползватъ отъ правата на държавнитѣ служители.

§ 6. Къмъ чл. 36 се прибавя следната нова, втора алинея: Министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да увеличава или намалява гласуванитѣ отъ общото събрание на борсовата корпорация приходи и разходи въ бюджета на борсата.

§ 7. Чл. 60 се изменя така:

За посрѣдничеството стоковитѣ борси събиратъ куртажъ, еднакъвъ по размѣръ за всички борси. Размѣрътъ на куртажа се опредѣля съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда най-късно до 1 септемврий всѣка година, възъ основа мненията на управителнитѣ съвети на борситѣ.

Разпределението на прихода отъ куртажъ за всѣка борса се извършва отъ общото събрание на борсовата корпорация при приемане на бюджета на борсата и се утвърждава съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда, който може да изменя това разпределение.

За сключенитѣ отъ членоветѣ на борсовата корпорация сдѣлки безъ посрѣдникъ, извънъ или следъ заседанието на борсата, както и за регистриранитѣ, съгласно чл. 2, алинея трета, сдѣлки, се събира такса за регистриране въ размѣръ на куртажа. Както куртажътъ, така и таксата за регистриране се събиратъ отъ купувача. Когато сдѣлката се сключва между членъ и нечленъ на борсата, куртажътъ се заплаща отъ борсовия членъ.

§ 8. Точката въ края на чл. 110 се замѣня съ запетая и се прибавя следниятъ новъ текстъ: „който може да ги изменя и допълва.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за стоковитѣ борси, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Моля по спешностъ, законопроектътъ да се гласува и на второ четене.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на търговията, промишлеността и труда предлага, законопроектътъ по спешностъ да се гласува и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение и допълнение на закона за стоковитѣ борси.

§ 1. Алинея първа на чл. 2 се изменя така:

Всѣка сдѣлка отъ категорията на изброенитѣ въ чл. 1, на стойностъ най-малко 10.000 л., или за количества отъ 5.000 кгр. и нагоре, извършена въ помѣщението на борсата

презъ опредѣленитѣ за това часове, или вънъ отъ него въ всѣко време, било чрезъ официаленъ борсовъ посрѣдникъ или направо между членове на борсовата корпорация, се счита за търговска борсова сдѣлка.

Забележка. За брашната, трицитѣ и ремулажа, поотдѣлно или заедно, най-малката стойностъ на всѣка сдѣлка е 5.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 2. Въ чл. 17, алинея втора, думитѣ: „за следващия пристъпственъ день“ се замѣнятъ: „съ единъ часъ по-късно отъ този.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 3. Къмъ чл. 20 се прибавятъ следнитѣ две нови алинеи:

При избора на делегати на борсовата корпорация се избиратъ и двама замѣстници, съ мандатъ до следващото редовно общо годишно събрание.

Въ случай че мѣстото на нѣкои отъ членоветѣ на управителния съветъ остане вакантно, същото се попълва отъ замѣстника, който е получилъ най-много гласове при избора, до изтичане мандата на замѣстения членъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 4. Къмъ буква „д“ на чл. 22 се прибавя следното изречение: „Министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да увеличава или намалява размѣра на тия такси.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 5. Къмъ чл. 33 се прибавя следната нова алинея: Секретаритѣ и другитѣ служители при стоковитѣ борси, бивши и настоящи, се ползватъ отъ правата на държавнитѣ служители.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 6. Къмъ чл. 36 се прибавя следната нова, втора алинея:

Министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да увеличава или намалява гласуванитѣ отъ общото събрание на борсовата корпорация приходи и разходи въ бюджета на борсата.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 7. Чл. 60 се изменя така:
За посрѣдничеството стоковитѣ борси събиратъ куртажъ, еднакъвъ по размѣръ за всички борси. Размѣрътъ на куртажа се опредѣля съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда най-късно до 1 септемврий всѣка година, възъ основа мненията на управителнитѣ съвети на борситѣ.

Разпределението на прихода отъ куртажъ за всѣка борса се извършва отъ общото събрание на борсовата корпорация при приемане на бюджета на борсата и се утвърждава съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда, който може да изменя това разпределение.

За сключенитѣ отъ членоветѣ на борсовата корпорация сдѣлки безъ посрѣдникъ, извънъ или следъ заседанието на борсата, както и за регистриранитѣ, съгласно чл. 2, алинея трета, сдѣлки, се събира такса за регистриране въ размѣръ на куртажа. Както куртажътъ, така и таксата за регистриране се събиратъ отъ купувача. Когато

сдѣлката се сключва между членъ и нечленъ на борсата, куртажътъ се заплаща отъ борсовия членъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„§ 8. Точката въ края на чл. 110 се замѣня съ запетая и се прибавя следниятъ новъ текстъ: „който може да ги измѣня и допълва.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ е приетъ окончателно.

Г-да народни представители! Ще вдигна заседанието. За следното заседание, което ще бѣде утре, 20 февруарий 15 ч., предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Одобрение на предложението за одобрение XXII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21 — относно освобождаването отъ акцизъ тиретата, добивани отъ изкуствени кожовлакнести предивни материали или отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна.

Второ четене на законопроекта:

2. За Института за обществено осигуряване.

3. За Държавното желѣзнопътно училище.

4. За Държавното телеграфопощенско училище.

5. Първо четене на законопроекта за уреждане недвижимата собственост въ земята, присъединени къмъ царството 1913—1915 г.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. 50 м.)

Подпредседател: **НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: **СТЕФАНЪ БАГРИЛОВЪ**
АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ